

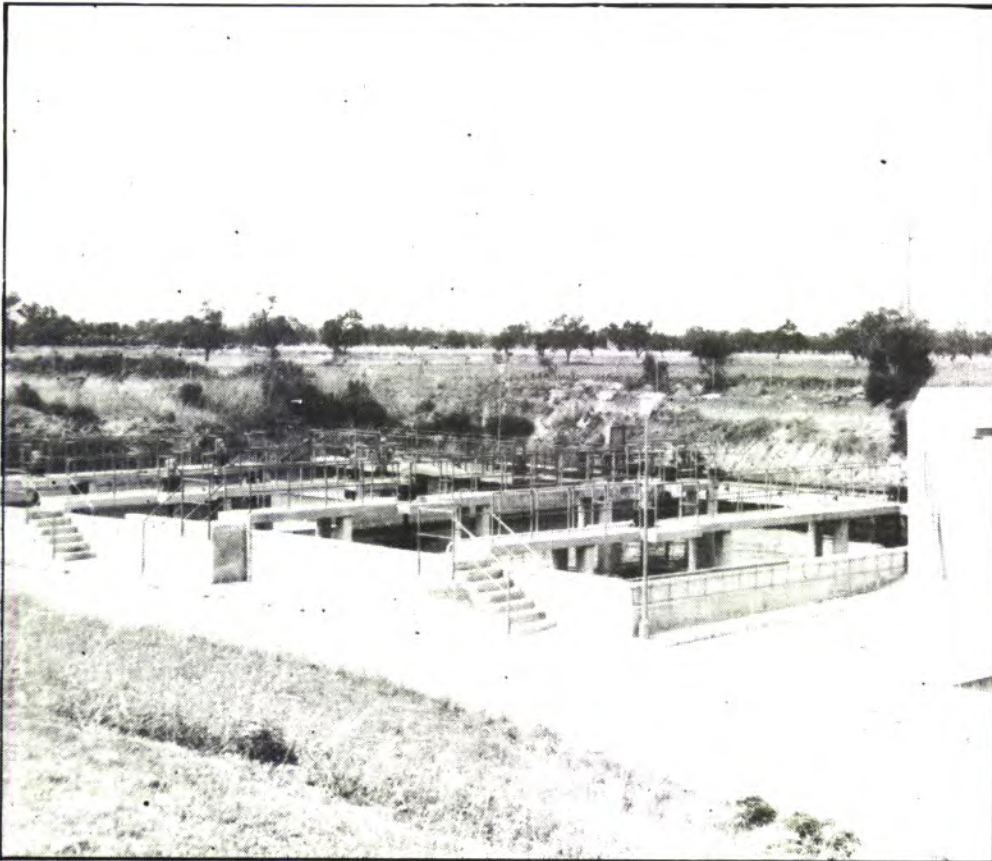
L'ucmajor

JULIOL 1984

de pinte en ample

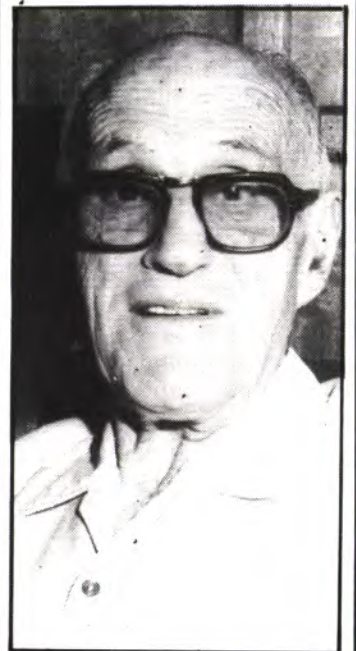
Número 35 - Preu: 70 Ptes.

GREUS DEFICIENCIES A LA DEPURADORA

**COLOMA JULIA Y MIQUEL
SBERT, PREMIATS PER LA
PREMSA FORANA**

**JOAN SOCIES,
ARXIVER
HONORIFIC**

**EN JAUME
ADROVER
DEIXA LA
PRESIDENCIA
DEL
C.D. ESPANYA**

FERRETERIA

DROGUERIA - ARMERIA

Can Jover

TOT EN BRICOLAGE

EINES

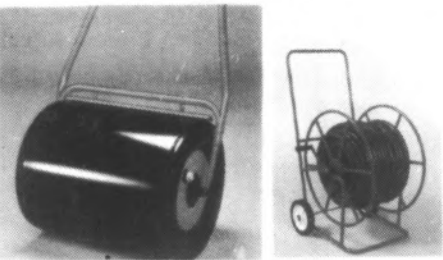
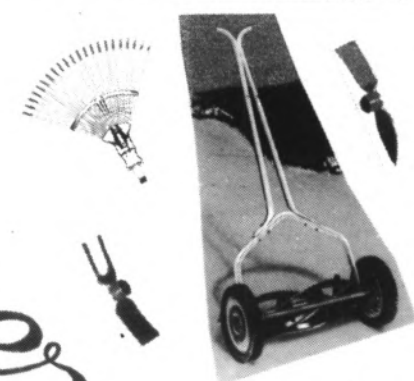
P.L. ESPANYA N°47

Llucmajor

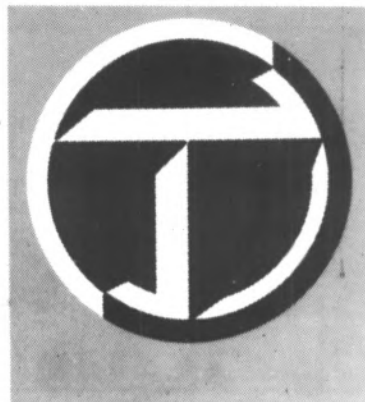
TEL. 66 0443

ASSOCIAT A **FERBA**

FERRETERIA BILBAO
S. 1906 S.TOR

**TALLERES
MARINA**

Joan Ramon Clar
Mestre de taller
Carrer Marina, 104
Tel. 66 05 21
LLUCMAJOR

Revista mensual
Depòsit Legal PM 350-1981
Any III

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor

INFORMACIO I
PUBLICITAT:
Carrer Esperança, 2
(Lluçmajor)

DIRIGEIXEN:
Catalina Font i
Maties Garcies.

COL.LABOREN:
Joana Artigues
Francisca Barceló
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Jordi Bayona
Francisca C. Cabot
Francisca Capellà
Miquel Cardell
Joan Clar
Bartomeu Font
Antoni Garau
Miquel A. Giménez
Coloma Julià
Miquel Mascaró
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Sebastià Rubí
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Joan Socias
Arnau Tomàs
Pere F. Torrents
Francesc Verdera

SECCIO ESPORTIVA:
Coordinador:
Joan Quintana

Col.laboren
Jaume Clar
Joan Clar Coll
Joan B. Garau
Jaume Manresa
Bernat Vadell

FOTOGRAFIES
M. Clar
Fermín
C. Julià
Mut Fotos

IMPRIMEIX:
Edicions Manacor S.A.
Ronda del Puerto, 60

EL PENSAMENT DE LA
REVISTA S'EXPRESSA
NOMES A TRAVES DE
L'EDITORIAL

Les repercussions d'uns premis

Quan aquest exemplar del mes de juliol hagi sortit al carrer, farà pocs dies que els components de la redacció haurem celebrat, amb festa i rialles, el nostre tercer aniversari de feina. Emperò enguany, la bulla i l'alegria han estat més grosses perquè, com deveu sebre, dos companys nostres —Coloma Julià i Miquel Sbert— s'han vist premiats en la primera convocatòria dels "Premis Premsa Forana".

D'aquesta manera, a l'habitual congratulació d'haver afegit un any més d'existència a la nostra publicació —"quan va començar, no pareixia que hagués de durar tant" ens deia, fa poc, un lector— hi sumam la immensa satisfacció de tots els col.laboradors en veure que dos apreciats companys d'aquesta casa s'alçaven, cada un d'ells, amb el respectiu premi. Ha estat, aquest, un triomf que ha deixat molt ben parat el nom de "Lluçmajor de pinte en ample" enmig del panorama de la premsa forana de Mallorca.

No volem, amb aquestes paraules, endinsar-nos pels viaranyos inútils i pedants del triumfalisme, que des d'aquí nosaltres sempre criticam i ens negam a practicar. Emperò sí que volem expressar, amb tota sinceritat, la felicitació efusiva als dos amics i companys guardonats, i, alhora, proclamar, sense falses modèsties, el goig que suposen aquestes distincions per a tota la revista. Perquè, al cap i a la fi, els dos "Premis Premsa Forana" concedits a Coloma Julià i Miquel Sbert són per a tota la redacció una injecció de moral i una empenta d'ànim molt considerables.

Aquest complir tres anys de presència reforçats per una doble distinció no ens fa creure que hàgim tocat amb un dit en el cel ni que tenguem, com es diu, la Seu plena d'ous. Tanmateix, tots nosaltres som ben conscients que en les nostres planes hi ha molts d'errors per corregir, moltes fallides per esmenar i molts d'aspectes per millorar. Ara bé, els èxits assolits —petits o grans— sí que ens confirmen que "Lluçmajor de pinte en ample" té una funció a complir i un lloc a ocupar dins el panorama social i cultural de la ciutat. Més encara: "Lluçmajor de pinte en ample" no és, ja l'obra de quatre brusquers, sinó un patrimoni col·lectiu que ha de romandre, fidel a uns principis bàsics, fins i tot si als qui ara en duim el pes ens arriba un dia l'hora de la substitució.

Per acabar: és tota la premsa forana de Mallorca —actualment devers una quarantaena de publicacions— la que té una funció important per contribuir a redreçar i dinamitzar la llengua, la cultura i la societat d'un país que, de totes totes, s'ha de dignificar i fer progressar.

NOTICIES LOCALS

"SELECCIO DE POEMES" DE MARIA A SALVA.

El dia 14 de juny al Saló d'actes de l'Ajuntament es va presentar la segona edició del llibre "Selecció de poemes" de Maria Antònia Salvà, llibre aparegut inicialment l'any 1966 per obra de Joan Pons i Marqués. La presentació va ser realitzada per Jaume Oliver, autor del pròleg. Aquesta

publicació es distribuirà als escolars dels diversos centres d'ensenyament del terme municipal, amb motiu del 25 è aniversari de la mort de la poetessa llucmajorera.

Al mateix acte es va fer entrega d'un escut d'argent a Joan Socas com a gratitud per la seva labor a l'arxiu municipal i fou nomenat "Arxiver honorari".

EDICIO D'UNA GUIA SOBRE LLUCMAJOR.

L'Ajuntament, amb la col.laboració de l'editorial Weka, elabora una Guia del nostre municipi, adreçada als residents i visitants de Llucmajor.

La Guia està composta per una salutació del batlle A. Zanoguera, seguida d'un resum històric del terme escrit per B. Font i Obrador i

una relació detallada dels monuments, esglésies, santuaris, centres d'ensenyament, centres culturals i locals de partits polítics.

COMUNICAT DE L'ASSOCIACIO PER LA LLUITA CONTRA EL CANCER.

El passat 11 de maig es va fer una festa per recabdar doblers per la lluita contra el càncer. En total es varen aconseguir 354.250 pts. netes, un 75 o/o de les quals s'envien a la Junta Provincial i el 25 o/o restant es queda per la Junta Local.

Si alguna persona necessita ajuda de la Junta es pot posar en comunicació amb ella cridant al telèfon 66 03 18.

La Junta Local agraeix a tots els qui col.laboraren la seva ajuda desinteressada, tant a les persones particulars com als comerços.

TORNEIG D'ESCACS.

El grup de cultura, esports i joventut de l'Agrupació Socialista PSOE realitzarà per a la primària d'octubre el primer Torneig d'Escacs Escolar en el qual competiran dos grups: a) Alumnes de Formació Professional i BUP. b) Alumnes de segona etapa d'EGB. Amb antelació al torneig hi haurà uns cursos bàsics encaminats a una millor preparació dels participants. En començar el curs 84-85 s'ampliarà la informació.

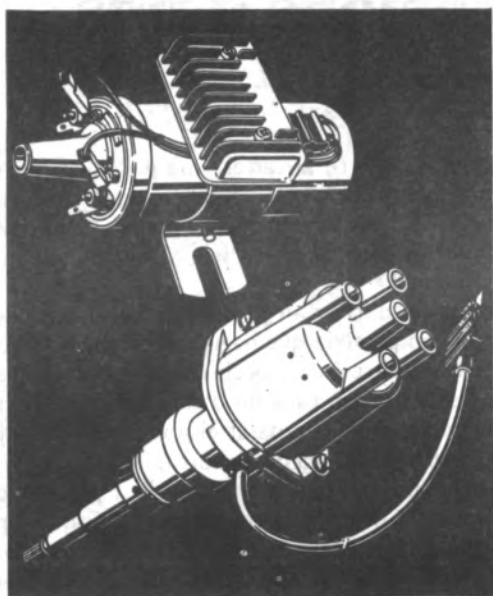
VACUNACIO ANTIRRABICA.

Com cada any per aquest temps, els manescals titulars de l'Ajuntament duen a terme la campanya de vacunació antirràbica per a cans. Per tal d'aconseguir una major eficàcia d'aquesta campanya s'ha establert oficialment un calendari de concentracions arreu del terme municipal, tant a la zona rural com en els nuclis urbans. D'entrada, a l'escor-

SUPER OFERTA EN ENCENDIDOS ELECTRONICOS

16.5 00 ptas. montado

ES LA PUESTA A PUNTO DEFINITIVA

Las ventajas son:

- mejor encendido
- más económico en carburante
- prolongación de la vida de las bujías
- más seguridad en carretera

ES UN CONSEJO DE

AUTO **B** ELECTRIC
Barceló

Pedro A. Mataró, 12 - Teléfono 66 01 70
LLUCHMAYOR (Mallorca)

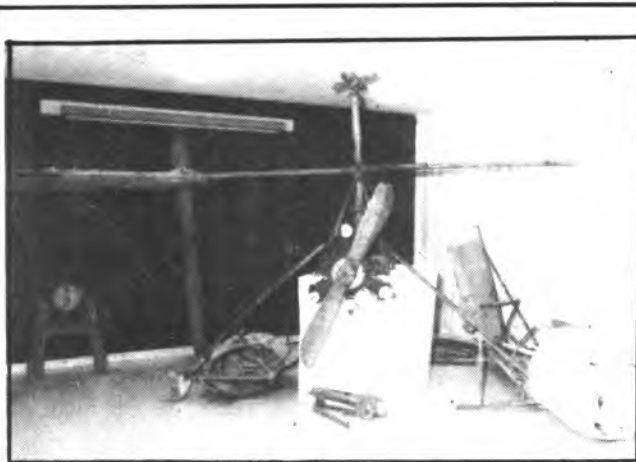
xador municipal, cada dimarts i dijous, des de les 9 a les 11 del matí, hi ha un servei permanent de vacunació durant els mesos de juny, juliol i agost. Per un altre costat, les concentracions puntuals a què fèiem referència són les següents: dies 5, 6 i 7 de juliol, a S'Arenal, a la Plaça Reina Maria Cristina, just devora la guarderia infantil. A S'Estanyol, dia 14 de juliol, a l'estanc. A Cala Blava, dia 21, en el restau-

rant Cala Blava. A "Las Palmeras", dia 28, en el restaurant Montebello. Dia 4 d'agost a "Bahía Grande", en el restaurant del mateix nom. A Can Cura, dia 11 d'agost. Per acabar, a Can Calafoc (Son Sard), dia 18 d'agost. Totes aquestes concentracions s'efectuaran a les 4,30 de l'horabaixa; igualment podem informar que durant el mes de juny es realitzaren les de Sa Torre i Cas Busso.

ESCENIFICACIO DE "MEDEA" A CALA PI.

El dia 13 de juny, el dematí, els alumnes i els professors de BUP anaren a Cala Pi per representar, ben damunt la platja, l'obra teatral MEDEA. Aquesta representació fou impulsada i coordinada per la Sra. Coloma Blanes i hi participaren un nombre considerable de professors i alumnes. L'experiència teatral fou molt original ja que consistí en escenificar en els diversos idiomes que s'ensenyen a l'I.B. "Maria Antònia Salvà" —Grec, Llatí, Català, Castellà, Francés i An-

glès— les diferents versions del mite clàssic de Medea que escriviren Eurípides, Sèneca, Corneille, John Lane, Unamuno, Llorenç Moyà. Els intèrprets de l'obra majoritàriament anaven vestits a la manera dels antics grecs i, d'aquesta manera, l'espectacle representat dins l'espai magnífic de Cala Pi ajudava a evocar la cultura mediterrània ancestral i la d'ara. Tant els participants com els espectadors quedaren molt satisfets amb la mitja jornada de convivència i amb l'activitat cultural que havien pogut presenciar.

BATEIG DE L'IFP "PERE DE SON GALL".

L'Institut de Formació Professional de Lluçmajor ha volgut tenir un nom propi i al mateix temps retre un homenatge a un llucmajorer, la vida i miracles del qual va passar desapercebuda i fins i tot menyspreuada per a molts. Aquest llucmajorer perdut dins l'anonimat era en Pere Sastre Obrador, més conegut pen Pere de Son Gall i pels seus invents i projectes sobre el "Cometagirotavió".

Per tal de donar a conèixer als alumnes l'obra d'en Pere l'Institut va efectuar un àudio-visual i una exposició de les seves obres i projectes. Amb les peces que es conserven es va intentar muntar el Cometagirotavió, s'exposaren també fotografies, retalls de premsa i la poesia que el músic Joan Xamena va dedicar a en Pere i que la impremta Moderna ha imprès i emmarcat per obsequiar l'escola.

Al mateix temps que coincidí amb els actes de final de curs es va efectuar la conferència, acompanyada de diapositives, "Pere Sastre Obrador: una vida sacrificada i de penosa frustració" a càrrec del professor Joan Salvà Caldès, gran coneixedor i entusiasta de l'obra d'en Pere.

Per acabar la festa hi va haver molt de sarau: Semimarathon, escenificació teatral de "La comèdia de l'olla" de Plaute, amollada d'un globus, xocolatada, l'actuació de "Música Nostra", berbena i donació d'uns obsequis a la primera promoció que ha acabat el Segon Grau d'Administratiu, eren uns premis-sorpresa (plats de ceràmica, diploma i banda) per part dels professors que es presentaren vestits de negre amb un birret, com a les pel·lícules nordamericanes. Qualsevol cosa es pot esperar d'aquella gent!

C. Julià.

I UN XIC DE TOT.

NI GALLS NI GALLINES.

La il·lusió se trunca un dia després d'haver sofert tant d'haver lluitat nit i dia per un somni que acabà.

Tota la lluita fou vana no ho aconseguies tu mai un altre a cops de mentida t'espnyà el teu final.

I tu callat i sutmís assegut damunt la roca escoltaves el silenci

de ta vida buida i fosca.

Ara després de tants d'anys pareix que la gent et recorda i lo que no fou ta vida és el vent qui se l'emporta.

La gent escolta ta història i es meravella de tu no és això lo que volies no és el fi traçat per tu

I giram els ulls al cel i miram la teva idea acabada però incompleta que forma part del teu fruit.

JOANA ARTIGUES.

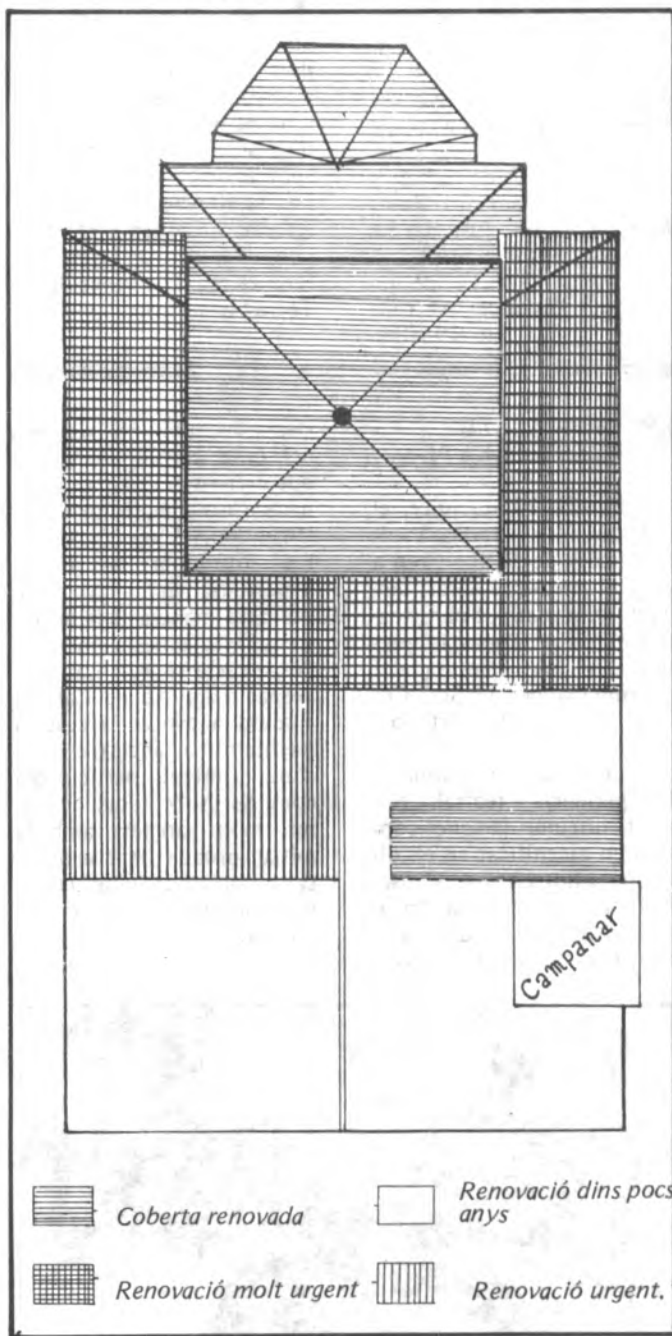
La coberta de l'església, avariada

Com deia el mes passat el falcó de la penya —que tot ho veu i tot ho observa—, la teulada de l'església, amb el pas dels dies i amb les empentes del temps, ha patit uns mals arrambatges que, a hores d'ara, quasi la fan amenaçar ruïna. El fet és que la junta parroquial d'obres i economia ha hagut de celebrar una partida de reunions per veure com es pot afrontar aquest greu problema. Les conclusions a què ha arribat la citada junta és que la coberta de l'església, segons l'estat de conservació actual, presenta quatre zones ben distingibles una de l'altra: En primer lloc hi ha la part de l'absis i la coberta de la cúpula, que varen ser reparades ara fa uns quants anys i que no presenten cap problema. A continuació, s'ha de parlar de tot un gran tros de 413 m². que precisen una renovació amb caràcter molt urgent; aquesta àrea abarca tots els voltants de la cúpula i s'estén fins a les voreres de la teulada, cosa que augmenta el perill de desprendiments sobre el Lloc Sagrat. El pressupost de la reparació d'aquest segment de teulada puja a 5.902.243 pts. Un tercer sector mereix una reparació urgent; es tracta d'un fragment situat a mitjan teulada més uns altres trossos dispersos que en total

fan una superfície de 578 m². i un cost de 7.421.299 pts., a raó de 12.839 pts/m. En darrer terme, un total de 1.000 m²., preferentment situats a la part anterior del temple, si no són reparats ara, tanmateix precisaran les mateixes obres d'aquí a uns anys; escometre la restauració de la coberta d'aquesta àrea, aprofitant que ara ja estaran en marxa les obres de les zones més urgents i aprofitant que ja s'hi hauran instal·lat les grues i tota la maquinària que és precisa per a aquests casos, costaria 11.724.824 pts.

CERCANT SOLUCIONS.

La junta d'obres i economia de la Parròquia, a través d'un comunicat, ha dit que davant l'estat actual de la coberta de l'església les possibles decisions que s'hagin de prendre dependran de la resposta econòmica que estiguin disposats a donar els llucmajorers. De moment, ja s'està preparant una exposició-venda d'objectes artístics de cara a les Fires. D'altra banda s'ha creat una comissió que posarà en marxa una penya de socis protectors de l'església parroquial, amb el desig d'aportar una quantitat econòmica que permeti l'adequada conservació del temple.

**Maderas
ramon, s.a.**

ALMACEN Y OFICINAS:
Ctra. Lluçmajor-Porreras, Km. 1
Teléfono 66 08 37
LLUCMAJOR (MALLORCA)

ALMACEN:
Cardenal Pou, 9 - Tel. 55 28 05
MANACOR

LLUCMAJOR
Taller BERTON
Carr. Campos s/n.
Tel. 66 08 92

PALMA
Auto Freno Oliver, S.A.
C/. Aragón, 138
Tel. 27 82 46

Crònica mensual arenalera

Per Tomeu Sbert.

INAUGURACIÓ OFICIAL.

Fou inaugurat oficialment el nou edifici de l'Agrupació d'Hotelers de la Platja de Palma (Ciutat i Lluçmajor). Hi assistiren el secretari general nacional, el president del Parlament Balears, A. Cirerol; batle de Ciutat i Lluçmajor, el president del Foment de Turisme P. Buchens; el president de l'Agrupació B. Xamena i altra gent relacionada amb el món del turisme.

ASSEMBLEA GENERAL.

El Club Nàutic de S'Arenal celebrà assemblea general de socis. Ocupà la presidència Joan Miquel Catany juntament amb els membres de la directiva.

Es va aprovar la darre-ra acta i seguidament es va donar compte de pressuposts, projectes i altres coses relacionades amb l'entitat.

Es tractaren moltes coses totes apuntant a millorar, activitats dins el ja mòdèlic club esportiu a les illes Balears.

Tres canvis a la junta directiva: sortiren, voluntàriament, F. Nicolau, A. Ferrer i P. Diaz i entraren M. Ramis, A. Rosselló i P. Mayans.

PREMI REGIONAL.

L'empresa de forns i pastisseria arenalera que té com a propietaris en Sebastià Ballester i Bonaventura Vicens acaba de guanyar doble premi regional. El certamen fou presidit pel senyor Martí, president nacional, i tengué per escenari Son Termens. Enhorabona.

CONCURS SANT CRISTÒFOL 84.

Es va celebrar el Primer Concurs Sant Cristòfol, festes de S'Arenal, per a al.lots i al.lotes dels col·legis de la part arenalera de Lluçmajor, essent la guanyadora

na Vicenta Planells Roig, 2a. na J. Maria Perelló Vallespir, 3a. M. Isabel Jiménez, 4a. Araceli Roldan Alba i 5na. Lidia Ruiz Cantallops.

El jurat era format per J. Perelló, regidor de l'Ajuntament; J. Alvarado, pintor; J. Ferrer i M. Llompart. El cartell guanyador serà cartell oficial de les festes 1984, que es celebraran durant la primera quinzena de juliol.

AUT ELECTRIC Barcelona

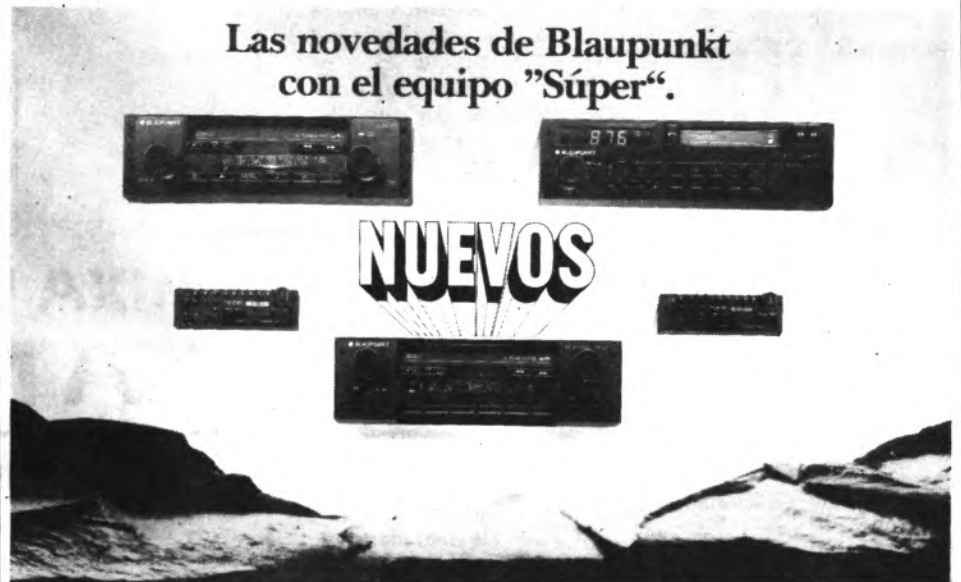

Pedro A. Mataró, 12 - Teléfono 66 01 70
LLUCHMAYOR (Mallorca)

UN SO DE QUALITAT !

BLAUPUNKT

Las novedades de Blaupunkt
con el equipo "Súper".

VEGI ELS NOUS MODELS

SERVEI BLAUPUNKT

PREUS ESPECIALS

Els partits es defineixen sobre la Base Militar (II)

A la publicació del passat mes de juny realitzarem una enquesta sobre la possible base militar de s'Aguila i a l'hora de tancar l'edició no ens havia arribat. La resposta d'AP. Ara sí que tenim la resposta i a més la del PDP. La coalició AP-PDP ha volgut contestar per separat.

Recordem que les preguntes de l'enquesta eren:

1.-Quina és la postura del vostre partit davant la possible construcció d'una base militar a la marina de Llucmajor.

2.-En cas de manifestar-vos contraris, quines són les accions d'oposició que a parer vostre, s'haurien d'emprendre per part de la població i dels partits polítics.

PDP

La postura del partit PDP LLucmajor enfront del tema de les Bases militars a sa Marina és clara: no veim cap tipus de necessitat d'haver de condemnar més quarterades de terrenys llucmajorers sota interessos militars pocs clars i sobre tot confusos. D'acord que ha d'existir una política de defensa a nivell Nacional, però coherent amb les realitats de cada poble. Això vol dir que si el nostre Partit se mostra partidari de la descentralització, és a dir, les Autonomies, no es pot permetre que es facin plans i retxes sobre un mapa des de Madrid o d'allà on sigui. Creim, però, que és prou necessari la modernització total i urgent de les Forces Militars i dels seus aparells. Per això mateix pensam que l'Estat Major es podria plantejar aquest assumpte d'una

altra forma: envers del sacrifici de més quarterades de terrenys llucmajorers (i mallorquins) haurien de reestructurar les actuals bases que ja existeixen a sa Marina. Cap Enderrocat, Regana...modernitzant el seu armament i en mans de personal responsable i competent. Seria una forma d'aprofitar un espai físic històricament destinat a aquestes coses tan negatives com tantes que se inclouen en els pressuposts militars. En resum podem dir que s'hauria de parlar d'ACTUALITZACIO de les bases militars existents, encara que s'hagués de sacrificar qualche quarterada més si fos molt necessari, però de cap manera començar una empresa de la magnitud que hem sentit parlar. Per tant, aquest Partit, PDP-Mallorca diu NO al projecte actual i proposa les esmentades alternatives. Això és pensant en la defensa del territori de Mallorca, perquè si hi afegim els factors turístics i comercials derivats del turisme el problema també pot esser greu.

I com que no és necessari l'esmentada base militar, aquí, a la nostra illa, reiteram la nostre postura. L'Autonomia és a totes les competències, i hem d'esser escoltats inclús en el Ministeri de Defensa. De lo contrari de bona Autonomia podrem presumir, per unes coses sí i per altres no.

2.-Campanya de conscienciació als ciutadans, a tots els regidors i polítics locals, al Govern Autònom i si és necessari fer manifestacions.

AP

En matèria de Defen-

sa Nacional hem de fer constar que la Comunitat Autònoma de les Balears no té competència i per tant manco la tenen les Corporacions Locals, ja que aquesta Defensa Nacional és una de les competències que se reserva l'Estat Central a l'article 149 de la Constitució.

Una vegada feta aquesta puntualització, això no impedeix que el poble de Llucmajor i els partits polítics puguin pronunciar-se al respecte. Però en aquest moment al partit d'Aliança Popular de Llucmajor li resulta difícil donar una opinió "concreta" perquè encara no és concret el que s'ha de fer en els terrenys que s'expropien. No tenim coneixement de

l'existència d'un projecte concret per part del Ministeri.

D'acord amb la nostra argumentació no podem manifestar-nos ni a favor ni en contra. Però volem deixar clar que no és una manera d'eludir la nostra responsabilitat com a partit i com a veïnats de Llucmajor. Al moment que coneguem el projecte ens pronunciarem d'una manera clara, assumint el compromís que tenim de defensar tot allò que creim que és lo millor per al nostre municipi. I en aquest punt estam disposats a juntar-nos a totes les forces polítiques i no polítiques que persegueixin el mateix interès.

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEJOS

Informació: 66 03 17

La torre de s'Estalella

Aquesta torre està situada a un quilòmetre i mig al ponent de s'Estanyol i està en tan mal estat de conservació que un bon tros ja ha caigut. Li diuen també de s'Estorell i de s'Estere-lla. Hom pot assegurar que va ésser edificada a conseqüència de l'acord pres pel Gran i General Consell el 31 de març de 1659, amb motiu dels captiveris i desembarcs de moros que es feren freqüents en aquell lloc.

Però és el cas que l'historiador Joan Binimelis, el qual deixà acabada la seva història del Regne de Mallorca l'any 1595, consignà ja l'existència d'aquesta torre, on diu que hi viuen sempre dos guardes als quals la Universitat de Mallorca (recordem que la Universitat de llavors era una espècie de l'actual Hisenda) paga 60 lliures i que pren els focs de la del Port de Campos i els dóna a la del Cap Blanc.

Diu també en Binimelis que cada nit baixava a la propera Cala Pallars (Cala en Paiàs) un guarda a cavall a rondar, pagat pel poble de Lluçmajor (tres lliures cada mes.)

Sabem també que quan els jurats de Campos encarregaren la construcció de la torre de la Ràpita el 5 d'agost del mateix any, posaren com a condició al mestre de picapedrers que va prendre l'obra a escarada, l'obligació d'aixecar-la amb les mateixes característiques que les que tenia la de s'Estalella; així doncs aquesta estava feta.

El 17 de juny de 1597 la torre fou visitada p'en Benet Verger, el qual li donà el nom de l'Esterella, afegint que pertanyia al terme de Lluçmajor.

Segons dates recollides per Bartomeu Font Obrador (historiador de la Vila) resulta que l'any 1527 ja es parla de la necessitat de construir aquesta torre. El projecte de la seva construcció data de 1575 i per això el 4 de març d'aquest any el capità Diego de Salcedo, enviat pel virrei de Mallorca

per ensenyar la gent en coses de la milícia, juntament amb el capità de la vila Miquel Cengalda i amb el batle major, Pau Thomàs, els jurats i altres persones principals, amb el notari i escrivà Tomàs Mataró anaren a inspeccionar la costa amb la finalitat de senyalar el lloc on fer la torre que tendria 44 peus d'altària i 22 d'amplària. La subhasta fou guanyada pel mestre Simó Carrió per 90 lliures i havien d'ajudar a la seva construcció els que vivien a prop d'aquell lloc. La torre s'acabà en poc temps però l'any 1953 l'hagueren d'adobar perquè els moros li havien pegat foc.

DETALLS I ARMAMENT.

La torre és de forma cònica a la part inferior i a la meitat superior recta, té 10 metres d'altura i un poc més de 4 metres de diàmetre; el seu parapet té un poc més de mig metre de gruixa; la porteta és quadrada. Tenia tres troneres i una terrassa superior sostinguda per mènsules. Al seu costat hi havia l'any 1880 un quarter sense teulada, un estable i cinc cabanes mig esbucades.

En Benet Verger arribà a la torre a les quatre del dia que ja hem dit i trobà per guardià en Miquel Mas, de Lluçmajor, de 60 anys d'edat, l'altre guardià era el seu fill Jeroni, de 22 anys, però de dia no hi era per estar tan sols obligats a ser-hi tots dos a la nit.

L'armament que hi havia era el següent: una peça d'artilleria de 7 a 8 quintars amb "culera" i "plataforma". Hi havia també 16 lliures de pólvora, 12 bales de peça amb el seu atacador, un mosquet de murada amb el seu ormeig, 18 bales i tres canes de metxa pel mosquet, més un fester pels focs.

La torre necessitava una garita pel guarda i arreglar la terrassa perquè si plovia (diu en Verger) no era habitable.

Segons consigna una relació posterior, anomenada "L", dos eren els guardians: Antoni Salvà i Miquel Noguera i cobraven un sou mensual de 5 lliures i 5 sous i 75 lliures per l'any. Aleshores tenia la torre una peça d'artilleria, un mosquet i un arcabús, 10 bales de peça i tres dotzenes de bales de mosquet i d'arcabús, més catorze lliures de pólvora.

L'any 1769 tenia la tor-

re un canó de bronze; els torrers eren dos i es fa observar que està situat a la finca del seu nom o sigui S'Estalella, propietat del Sr. Tomàs Forteza, i que feia focs.

S'assegura també que baix de la torre hi havia un quarter petit, ocupat per un destacament de "Dragons" compost per un caporal i quatre homes.

Com hem pogut veure a aquesta petita història, la torre de s'Estalella, juntament amb la de Cala Pi, Cap Blanc i Cap Enderrocat, està molt lligada a la vida dels nostres avantpassats i indubtablement són els únics monuments històrics, juntament amb els talaiots, que tenim els llucmajorers.

En realitat no són el castell de Bellver, però sí podem dir que són el nostre castell de Bellver.

Les obres de restauració, malgrat que hi hagi doblers per començar-les (1.300.000 pts.) no es realitzen i així veim com cada dia la torre està més enderrocada.

Senyor Tinent batle d'ESPORTS i cultura. Si això de restaurar un monument (cultura) fos arreglar un pàrquet (ESPORTS), anirien tan a poc a poc els tràmits o ja estarien en marxa les obres?

Premsa Forana: Diada i eleccions

Diada a Lluc

L'Associació de "premsa Forana" va organitzar per primera vegada un certamen d'articles apareguts a les 36 revistes que pertanyen a l'esmentada associació. "Lucmajor de pinte en ample" fou guardonada amb 2 dels 3 premis concedits, un per la secció "La Raconera" de Miquel Sbert i l'altre a Coloma Julià amb l'article "L'Institut de Formació Professional cap a la reforma". L'altre article guanyador fou "Mallorca: un futur per conquerir" de Llorenç Capellà publicat al "Diari de Buja".

El jurat qualificador estava format per; Valentí Puig, Gabriel Janer Manila i Joan Bonet i com a secretari Gaspar Sabater, cap de premsa del Parlament Autònom, els quals atorgaren els 3 premis de 30.000 pts. cada un i a més el premi honorífic donat a Llorenç Capellà consistia en una estatueta de Pere Pujol.

El dia 9 de juny l'associació de "Premsa Forana" ens reunírem a Lluc per tal de celebrar una diada de contacte entre les revistes de la part forana: hi assistiren representants de les diverses publicacions i a més de l'entrega de premis del certamen es va fer donació d'una medalla de Premsa Forana a la Mare de Déu. Es va presentar el "Quinari" (guia dels peregrins de Lluc, 1984), reproducció de 500 exemplars enumerats i editats a la impremta dels freres de Petra, que es repartiren a les revistes. Finalment, un sopar de companyonia.

ELECCIONS DE PREMSA FORANA

Dia 11 de juny a Sant Joan se celebraren les eleccions de Premsa Forana. Participaren a la votació 9 revistes de les quals sor-

tiren 7 representants. Segons els estatuts, cada dos anys se celebren eleccions per renovar la junta.

El que havia estat president fins el moment, Santiago Cortès, fou substituït per Carles Costa, director

de la revista "Sant Joan", amb 22 vots. Els altres membres elegits foren aquests:

Lluc Oliver, amb 20 vots, de "S'Encruia" (Deià), Pere Mulet amb 19 vots de "Es Saig" (Algaida),

Gaspar Sabater amb 19 vots de "Dijous" (Inca), Josep Cortès amb 19 vots de "Flor de Card" (Sant Llorenç), Jaume Tugores amb 11 vots de "Revista de Sineu" i Pau Reynés amb 11 vots de "Lloseta".

Catalina Font

El Reial Mallorca a les pàgines de «Lluc»

“Un club és amor a l'entitat per damunt de tot, fidelitat als colors, costum, fins i tot, capacitat de sofrir i goig de formar part d'un col·lectiu per damunt dels resultats. I, això, no passa ni a Mallorca ni al Mallorca. Per això, sentint-ho molt, la conseqüència és inevitable: el Mallorca és menys que un club“. Aquestes són paraules del periodista Planas Sanmartí extretes de les pàgines que la revista “Lluc” (maig-juny del 84, no. 715) acaba de dedicar al Reial Mallorca. Sempre atent a les realitats socioculturals de Mallorca, la revista de l'Obra Cultural Balear planteja en aquest número la qüestió de si el Mallorca és, a hores d'ara, qualche cosa més que un club. Es a dir, si el Mallorca ultrapassa la condició de club de futbol per convertir-se en una entitat social ben cimentada que canalitza i fomenta els anhels i les inquietuds de tota una societat. Llorenç Capellà, Andreu Manresa, Alexandre

Vidal, Emilio Lubrín, Joan Mora, Joan Canyelles i el ja esmentat Planas Sanmartí analitzen aquesta i altres qüestions socials i esportives del Reial Mallorca. Les respostes són, emperò, en clau negativa: el Mallorca és, simplement, un club de futbol i res pus.

A més d'aquest dossier, també trobareu a les pàgines de “Lluc” articles referits a diversos aspectes de la vida cultural de Mallorca: ensenyança, educació i turisme, defensa de la natura, església, poesia, teatre cinema, festes, art. També s'hi inclou la secció “Mediterrània avui” de Josep Noguerol, ara dedicada als països del Magreb-Marroc, Algèria, Tunísia i Líbia—, i una referència de Priam Villalonga a l'activitat arquitectònica de Pere d'Alcàntara Penya, més un resum del Col·loqui sobre “Fons Orals” a càrrec d'Antoni I. Alomar. Tot plegat, en fa, de la revista “Lluc”, una publicació interessant i ben recomanable.

M.G.

CARPINTERIA

Forteza

MOBILIARIO DE COCINA Y BAÑO - FABRICACION PROPIA

☀

Fábrica: Exposición:

Ctra. Campos, Km. 24'700 - Telf. 66 00 81 Calle Campos, 30 - Tel. 66 03 65

LLUCHMAYOR (Mallorca)

CARTES DEL LECTOR

DUES CARTES ANONIMES

Durant aquest darrer mes hem rebut a la nostra redacció dues cartes que no podem publicar pels motius que ara exposam:

La primera de les cartes eren una espècie de “versos” anònims que feien referència a la vida privada d'una determinada persona de la localitat. Tant pel caràcter anònim de la missiva com pel seu contingut estrictament personal, i fins i tot, difamatori, els responsables d'aquesta revista, des del primer moment, hem tengut ben clar que un escrit d'aquesta classe no podia veure la llum a les nostres pàgines.

En segon lloc també hem rebut una petició firmada per “Un grupo de llucmajorenses” sol·licitant una investigació sobre un assumpte d'interès col·lectiu i municipal. Com a resposta als firmants d'aquest breu escrit podem dir que la redacció tractarà de recollir informació sobre el tema per tal de posar-la

a l'abast dels lectors i de tots els ciutadans de Llucmajor. Ara bé, no podem publicar la seva carta perquè també ens ha arribat mancada d'un responsable que se'n faci càrrec. Amb tot això volem recordar als lectors les condicions que regeixen a qualsevol diari o publicació perquè les cartes que aquells hi envien puguin sortir a llum: 1a.) Les cartes han d'anar identificades i firmades amb el nom d'una o més persones que se'n facin responsables, encara que si els autors ho desitgen pot anar firmada amb un pseudònim, la identitat del qual la revista no revelarà. 2a.) Les cartes han de tractar temes d'interès general i col·lectiu, i mai no han d'insultar o ferir les persones. 3a.) Pregam que l'extensiu dels escrits es limiti a un foli. 4a.) Les cartes poden anar tant en castellà com en català.

LA DIRECCIO

CARNISSERIA XARCUTERIA

**ZANOQUERA
-
GARCIAS**

Plaza España, 62   Teléfono 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

LA PERRUQUERIA DE LES

GERMANES PUIGSERVER

Muntarà per a l'estiu un horari especial a s'Estanyol, dels seus serveis de perruqueria i bellesa, en atenció a les seves amables clientes.

Demani hora per telèfon els dilluns, dimecres i diumenges dels mesos de Juny, Juliol i Agost.

Teléfonos: 66 11 12
66 02 87

Si voleu formatjar

A trenc d'alba el dia començà pel pastor, la gelada estesa per la marina. Fa fred. Les ovelles ja pasturen, esquerdegen els picarols dins el silenci del fluix cantar dels nius.

El pastor acaba de berenar i es posa una pellissa grisa i vella, lleva la barra de la porta i es posa dalt el portal, s'embotona i agafa un gaiato que hi ha devora la porta. Desferma el ca de bestiar i se'n va a cercar la guarda, no està enfora. Tria les xotes i les duu dins l'après. Sent renou d'un motoret i alça el cap. Era el seu nebot de la vila que, amb cara de son, el venia a veure.

El conco va treure dos banquetes però cap dels dos s'hi varen asseure. Conversant, conversant, en Toni, que així nomia el nebot, li va dir: —no vull destorbar més! quina feina feis ara? —ves a cercar la ferrada i ho veuràs. —I què és la ferrada? —la ferrada és un poal de cul ample amb anses que hi ha trabucats a baix de la porxada, n'hi ha un de zinc i un de test, du el de test!

Ell ja tenia una ovella triada, pren la ferrada que li duia en Toni i Diu: —ara veuràs munyir. Vincla l'esquena i comença la tasca, una darrera l'altre, a totes les munyí.

—Veus, Toniet, aqueixa llet, tal com surt de l'ove-

lla, encara calenta, la colen i la posen dins l'olla colera que és aquella aufabieta.

Se'n va dins el rebost i treu un potet amb els cabells secs del cards pomers que ha anat guardant un any per l'altre i que li serveixen de fermentador. Els aboca dins l'olla colera i li dóna a en Toni un garrotet d'ullastre amb un forcat de tres cames i li diu: —remena la llet amb aquest garrotet. Un pic abocat el fermentador ho tapen i ho deixen fer 40 ò 50 minuts, —vina amb jo i m'ajudaràs a treure els altres ormetjos.

Ho col.loquen tot davall la porxada i destapen l'olla colera; ha passat el temps; està ben fermentat. El conco agafa un fogasser i el dóna a en Toni: —aguantat'l dalt el calderó de la llet i jo la t'abocaré. Ell aboca a poc a poc i en Toni sacsa un poc el fogasser. La llet és espessa i cau dins el calderó, mentres damunt el fogasser queda lo que serà el formatge.

Omplen tots els fogassers que tenen fins que l'olla ja és buida. El pastor agafa el cavall i el posa damunt l'olla colera, agafa un fogasser pels quatre cantons i l'estreny, el pitja contra el cavall, el brou degota pels forats del cavall. El pastor pitja el fogasser i dóna forma a la peça quan ja no degota. Després se'n va

dins el rebost i en Toni darrera, posa els fogassers d'en un en un baix la premsa on hi estaran mitja horeta o tres quarts.

Surten de dins el rebost i se'n tornen baix la porxada on hi ha el calderó tapat amb un cànem de drap. El sol és alt i hem d'anar alerta a les mosques.

—Toni, ves a posar més llenya al foc. Una foganya immensa amb una campana ample i predissos al voltant, per quan encara hi havia missatge parellers i garri-guers. Ara ell és totsol.

Mentre en Toni acaba de col.locar les estelles, el conco entra amb el calderó i el posa al foc. Al cap d'una estona la llet parteix a bullir: —veus, Toni, si ara el llevàssim del foc podríem fer la llet formatjada, la deixarem bullit un quart i farem el brossat.

El conco remenava suau-suau amb la croceta perquè el brossat no s'afer-ràs mentres que en Toni punyia el foc, jugava amb el bufador i dins el rebost sentien degotar els formatges. Amb això ha passat un

quart i el conco lleva el calderó del foc i alerta crema-des. Damunt ja es veu el brossat, el retiren amb un cullerot i el posen dins una olla de test grossa. Al cul del calderó hi ha quedat el serigot, clar, com aigua bruta i en Toni el se'n du a tirar als porcs.

Mentres el conco torna dins el rebost, alça la fusta de la premsa, agafa els formatges, els lleva els fogassers i els posa un polset de sal.

En Toni, com si ja ho sabés, els pren i els posa damunt la post saladora perquè acabin de degotar. —li dius a ta mare que vos ne duré d'aquí dos o tres dies, quan ja estiguin acabats de fer.

—Bé, jo me'n vaig a dinar. —Du-te'n aquest formatge i aqueixa mitja botella de llet.

—No, no vull res. El conco l'hi posa dins una senalleta que estava penjada al motoret. —Memòries a cateda. —Gràcies.

Posa en marxa el motoret i se'n va cap a la vila.

Miquel Mut Fullana
Maties Mut Puigserver.

Xerrades de cafè

En Rigo s'ha fet independent

-Bona l'ha feta en Rigo!

-Quin Rigo?

-Es regidor de s'Ajuntament nostre...

-I què ha fet?

-Ha fuit des partit socialista.

-Supòs que també se'n deu haver anat de s'Ajuntament.

-Aquí està lo bo, que continua com regidor, però independent.

-I que ho pot fer a això?

-Pareix que sí.

-Idò ben fet, perquè si

no vol estar en es grup socialista, es seus motius tendrà.

-Diu que vol estar an es servici des poble i no de cap partit polític.

-Em pareix un motiu ben justificat.

-Es teu nas. Això ho havia d'haver pensat abans. Es poble el va votar com a socialista, a sa candidatura socialista, i ell s'aprofità per sortir regidor i figurar.

-Tu no ho saps. A lo millor es socialistes tengueren molts de vots per mor d'en

Rigo...

-Vaja, no diguis tants de desbarats. I qui és en Rigo?

-I ets altres qui són?.

Els pots mirar d'un en un i veuràs que tenen tan poc "ganxo" com en Rigo.

-Al manco ets altres no han fet lo que ha fet ell.

-Jo trob que no està tan mal fet. Si no se sentia bé amb sos socialistes, lo més net és rompre es lligams.

-No ha romput cap lligam, perquè ara estarà a ses ordres d'en Gotleu i companyia.

-Però no ho ha fet tot per esser independent?

-Ho ha fet per comandar i cobrar més.

-Si així fos, ha estat una jugada política...

-Una jugada de mal polític, perquè desprestigia es polítics, sa democràcia i a ell mateix.

-No em pensava que fos tan important aquesta fuita. Perquè al cap i a la fi es socialistes abans no pintaven res a s'Ajuntament, i en Rigo no els farà molta

falta.

-Sí, perquè com oposició perden un regidor, i si hagués presentat sa dimissió com a membre des consistori, amb qualsevol excusa, com han fet d'altres, es socialistes haguessin pogut posar-ne un altre.

-Es resultat seria es mateix...

-No entens res!

-Jo lo que entenc és que En Rigo ha estat tan pillastre com ets altres i ha dit que ha d'aprofitar es temps que li queda per estar a s'Ajuntament.

-Això per descomptat, un aprofitat sí que ho és. I si no és beneit, que no ho és, sabrà bé, que després d'aquesta feta, no es podrà presentar d'altra vegada a cap llista electoral.

-I què? Si veu es polítics com els veig jo crec que no tindrà ganes de repetir. Es molt més tranquil dedicar-se a ses caramboles...

-No, si aquesta ja ho ha estat una bona carambola. I a tres bandes.

Un que escoltava.

SABEU QUE US OFEREIX
"VIATGES XALOKI"?

- *Bitllets d'avió i vaixell
- *Reserves d'hotels
- *Lloguer de cotxes
- *Viatges de negocis i vacances

TOTS AQUESTS SERVEIS ELS TROBAREU A
"VIATGES XALOKI", SENSE CAP TIPUS DE
SUPLEMENT SOBRE EL PREU OFICIAL

C/. Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 - 54 - 58

S'ARENAL

BAR - CERVESERIA

JAUME III

TAPES - BERENARS

Passeig Jaume III

LLUCMAJOR

La inundació d'aigües pluvials ha fet malbé les instal·lacions de la planta

Greus deficiències a la depuradora de Lluçmajor

La planta depuradora de Son Gall que només funciona al ralenti —2 de les 10 turbines— tampoc no se salva de la problemàtica general que arriba a tot el conjunt de la xarxa d'abastiment i sanejament de Lluçmajor, construïda per "Dragados y Construcciones". La depuradora va costar seixanta milions de pessetes i va entrar en servei el 1980.

La llista de deficiències comença per les característiques de la seva construcció ja que la planta està ubicada en una profunda excavació. D'aquesta manera, com que està per baix del nivell del sol, si la pluja és abundant, les aigües pluvials inunden completament la instal·lació depuradora— i més si després que estiguin ultimades les rondes de cintura, aquestes vies actuen gairebé com un

torrent— i l'aigua que, per la diposició dels terrenys, sempre es dirigia cap amunt, ara troba tallat el camí a causa de l'excavació de la depuradora.

Les esmentades inundacions han fet malbé en diverses ocasions els diferents elements de la depuradora, ocasionant cruïres, desplomament de compartiments i també els tubs i cables d'energia elèctrica han estat danyats. Actualment, la caseta central presenta una notable inclinació ja que han cedit els fonaments. Les eres d'assecat de fang també estan afectades per l'acumulació d'aigües pluvials. N'hi ha prou en observar els terraplens totalment erosionats per adonar-se de les inundacions que s'han produït durant l'hivern passat.

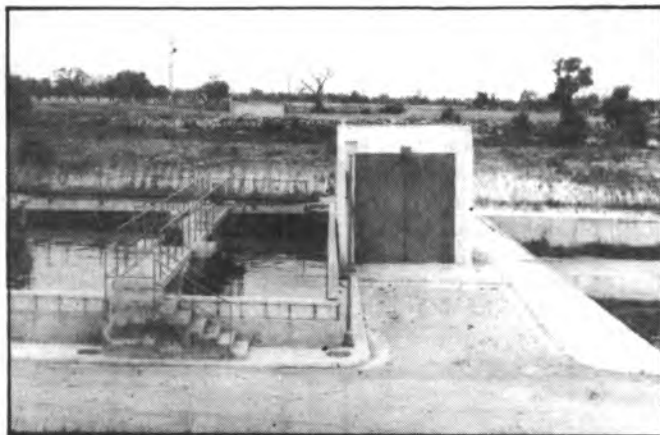
LES TURBINES

D'altra banda, segons ens ha manifestat un dels enginyers responsables que, juntament amb el regidor Sebastià Artigues, ens mostraren les instal·lacions, les turbines instal·lades (un total de 10) per "Dragados y Construcciones" són pràcticament inservibles. No són del tipus adequat i és urgent substituir-les perquè no compleixen la missió de remoure el cabdal d'aigua residual la qual cosa provoca la putrefacció en comptes de la depuració.

Per solucionar momentàniament el problema, en el compartiment que ara funciona s'injecta aire mitjançant un compressor.

L'any 1980 els responsables ja denunciaren aquesta deficiència de les turbines, i sol·licitaren el canvi urgent d'aquestes i durant aquests quatre anys, tant la firma constructora com el Servei Hidràulic han fet el sord a la petició. El pressupost de les turbines se situa quasi pels deu milions de pessetes, i com que les obres encara no han estat rebudes o acceptades pel Consistori, podem esperar la possibilitat que es subsanin aquestes deficiències.

Un altre capítol important és l'aprofitament per a fins agrícoles del cabdal d'aigua depurada. De moment no hi ha res previst en aquest sentit —excepte algunes finques de devora que per lliure utilitzen gran part del cabdal— i devers 600 metres

Els ciments d'algunes instal·lacions han cedit amb les inundacions de la pluja.

Les turbines han de ser substituïdes quan encara no havien gairebé entrat en funcionament

Les turbines dels estanys han de ser substituïdes.

cúbics diaris van a la fossa de les proximitats.

Es una llàstima que es perdi aquesta possibilitat de crear algunes zones de reguiu en uns terrenys tan necessitats d'aigua com són els llucmajorers. En aquesta ocasió s'ha repetit la situació igual com s'Arenal; a la població turística l'aigua depurada va cap a la mar i a Lluçmajor, cap a la muntanya.

El cas de la planta depuradora és una més de les deficiències que presenta una obra mal realitzada. Deficiències que afecten per complet a les instal·lacions i que obliguen a una constant substitució d'elements (bomba de les fonts, fugues de les preses, turbines, etc...) si se vol garantir el seu funcionament.

SUBSTITUCIO DE LES "K-61"

Les síquies han aparegut una altra vegada als carrers llucmajorers amb l'inici de les obres de reparació de les preses del subministres d'aigua potable. Concretament, es tracta de canviar les "K-61", una peça que, segons els tècnics, és la responsable de les quantioses fugues de cabdal, per una altra que tenguí unes característiques semblants amb més resistència enfront dels canvis de pressió.

En aquesta primera fase dels treballs es repararan les preses del sectors un i tres de la xarxa i s'espera que les obres durin devers

Ses eres de secat també han estat perjudicades per les inundacions.

Ha començat la substitució de les "K-61" a les preses.

dos mesos. D'altra banda hem de senyalar la circumstància que la "K-61" no es troba en el mercat, ja s'ha deixat de fabricar i s'ha optat per col·locar la "Isiflo G-W" que, com que és metàl·lica, ofereix millors garanties de seguretat. Les obres són realitzades per l'empresa "Excavaciones Martínez" i "Sogesur" i el pressupost de cada una de les preses és de quasi sis mil cinc-cents pessetes. En aquesta primera fase, se procedirà a la substitució de la nefasta peça en mil cent trenta-set preses i, en etapes successives seran reparades les tres mil cinc-cents amb que consta la xarxa.

El pressupost total és

Han començat les obres per substituir les «K-61» de les preses

Les síquies han aparegut una altra vegada als carrers.

de quasi vint-i-sis milions de pessetes, i s'ha sol·licitat una subvenció del 50 o/o a la Comunitat Autònoma. El regidor Sebastià Artigues va manifestar que està prevista la coordinació entre les dues empreses que realitzen les obres amb el propòsit de causar les mínimes molèsties possibles, als ciutadans. No obstant això, la intenció dels responsables no se centre en una reparació ràpida, sinó que, un cop instal·lada la nova peça, se procedirà a tota una sèrie de comprovacions per si d'acàs existiren altres causes que motivassin també pèrdues de cabdals.

Francesc Verdera

**FOTO D'ESTUDI
REPÒRTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITARIA**

*Carrer d'Es Vall, 21
Tel. 66 00 29*

La Palmera

es fasser

*Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCHMAYOR - Mallorca*

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS**

**ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

Gent de la vila

L'amo En Joan Socies, arxiver honorífic

L'amo En Joan Socies i Llambies té 77 anys i era comptador d'ofici a la fàbrica de Ca'n Gori Salvà.

Sempre l'hem conegut com un gran aficionat a la nostra cultura: senalla penjada i llibre a la mà, amb un aspecte de savi distret.

Fa una dotzena d'anys ens va engrescar a l'estudi de la nostra llengua. Eren uns anys difícils per a la cultura d'aquest país, a l'escola quasi no ens en parlaven mai...

De tota aquella gresca i conscienciació va néixer l'Escola de Mallorquí i més tard la delegació local de l'Obra Cultural Balear. Per això li agraïm públicament a l'amo En Joan tot quant va significar per a nosaltres.

-Des de quan estau interessat per la nostra Cultura?

-Ja quan era nin, assegudet, recolzat damunt els genolls de Na Jerònia Tema, ma mare, escoltava, corprès, les rondalles que em contava i, una darrera l'altra me n'empessolava mitja dotzena. El trobava encantador a aquell parlar tan senzill...!!

Després, ja en el Seminari, on vaig estudiar llatí i un poc de mallorquí amb mossèn Antoni Maria Alcover, amb una injecció filològica que "En Jordi des Recó" em va posar, em vaig veure engrescat amb tot allò que era nostre. I la febra m'ha anat en augment. Som un xiflat de la nostra llengua Catalana. Crec que a Llucmajor he estat cooperador per a conservar-hi el foc colgat que avui ja és un bon fogueró.

EM CAPTIVA EL LLEGIR.

-Com heu après tot allò que sabeu?

-Tot allò que sabeu, em demanau? A aquesta pregunta. ¿Què sé jo?. He llegit molt, molt, i mai per passar el temps sinó per a saber un poquet. Em domina, em captiva el llegir, he de llegir sempre; en dinar, ja que m'he engrescat en l'estudi, tenc un llibre, mai novel·les, damunt la taula, al meu costat i pel carrer quasi mai ningú m'ha vist sense el meu llibre d'estudi, i així he arribat a saber qualque cosa: un poc de català, en tenc el títol de professor de grau mitjà reconegut per la Universitat de Catalunya. Una de les meves curolles és també el llatí, en vaig estudiar de bondeveres quatre anys i fins i tot en aquesta llengua en vaig donar lliçons de filosofia a les aules del Seminari, tot

això ha fet que n'estigui un poc, o millor bastant format. Tot això sé, però... res més...

-Parlau-nos de les vostres col·leccions. Malsnoms, topònims...

-Indiscutiblement els malsnoms són una realitat dins la nostra societat. I perquè no hem de guardar-ne una relació?. Tenia això dels malsnoms, tal importància, temps passat, dins l'esfera social i política que el malnom anava, sovint, al costat del nom propi i del primer llinatge, així ho he comprovat en molts de documents, fullejant plec i escriptures de l'Arxiu i fins i tot el Butlletí Oficial de la Província, així es feia constar la identitat de la persona. En tenc un fitxer prou copiós. Si a més del malnom primitiu en comptam llurs derivats, en puc comptar més de 2.500, que tenc ben ordenats en el meu fitxer. Respecte als topònims només sé els que En Joan Veny i Clar, alias Boleno, va assenyalar i explicar en el seu Pregó de Fires i quatre més.

L'ARXIU ERA UNA CAMBRA DE MALS ENDREÇOS.

-Per què vos convertíreu en arxiver de l'Ajuntament?

-Jo, d'arxiver, no en tenc més que el Títol Honorífic que m'ha donat el nostre Ajuntament. I aquesta determinació d'Arxiver, que per a mi va crear-me a petició de la Comissió de Cultura té el seu punt de partida en el fet que, interessat jo, fa uns 8 anys en anar a consultar uns llibres que suposava que hi havia a l'Arxiu, vaig quedar afectat dolorosament al veure aquella gran sala de la Casa de

la Vila, al tercer pis. Jo havia vist l'Arxiu-Biblioteca que, quan era jovenet, hi havia en el Col·legi de Monti-Sion on, sense que fos cap model d'ordenació, estava més o manco bé, però el nostre... no era més que una cambra de mal endreços. Quan vaig presentar d'això la meua queixa al qui llavors era el Batle em digué que era una viva obsessió per a ell posar-ho tot en orde i que més de quatre vegades havia fet gestions per tal que un entès en aquests quefers vengués a començar la tasca de neteja, relligament i ordenació de tot el talabart de plec, manuscrits antics i moderns que allà s'hi acaramullaven i mai no havia tengut resultat; estava tan malament que en refuaven la feina i la recompensa material.

Jo em baig oferir, dins les meves possibilitats i lleures per posar fil a l'agulla. Va veure el cel obert i així vaig començar fent mon treball callat i enutjós i... va quedar, crec, que bastant bé. Vull fer constància que no vaig cobrar mai ni un cèntim. Ni el sabó per a fer-me la roba neta. Però sí, va esser una feina que em tengué ben entretingut i vaig fruir de treure notes prou interessants. Vaig tenir l'oportunitat de fer, i el guard, un plànols de població amb els noms de totes les illetes d'aquell temps passat.

-Què fa un arxiver?

-Com que jo no ho som ni sé quina és la missió de

l'Arxiver, només puc dir-vos el que jo vaig fer; i ja vós ho heu contat "modo grosso".

-Ha estat ben reconegut sempre el vostre treball?

-Els tres Consistoris, exceptuant una ingerència maliciosa i vull dir-ho, de mala llet, que un enemic personal, només UN, i concret, va fer, vaig quedar afectat, però la Comissió de Cultura d'aquell Consistori i els altres Regidors i concretament el Batle, reconegueren la seva patinada i tot quedà pla com una bassa d'oli. Sempre han reconegut, i més diré, agraït de bon cor, la tasca que "sine gratificatione", he fet a favor de la nostra cultura i del nostre Arxiu i la demostració primera fou un diploma que l'any 1978 m'entregaren el dia 17 de febrer que diu "... pels seus treballs d'ordenació a l'arxiu municipal" i ara he tengut la distinció de l'escut d'argent de la ciutat.

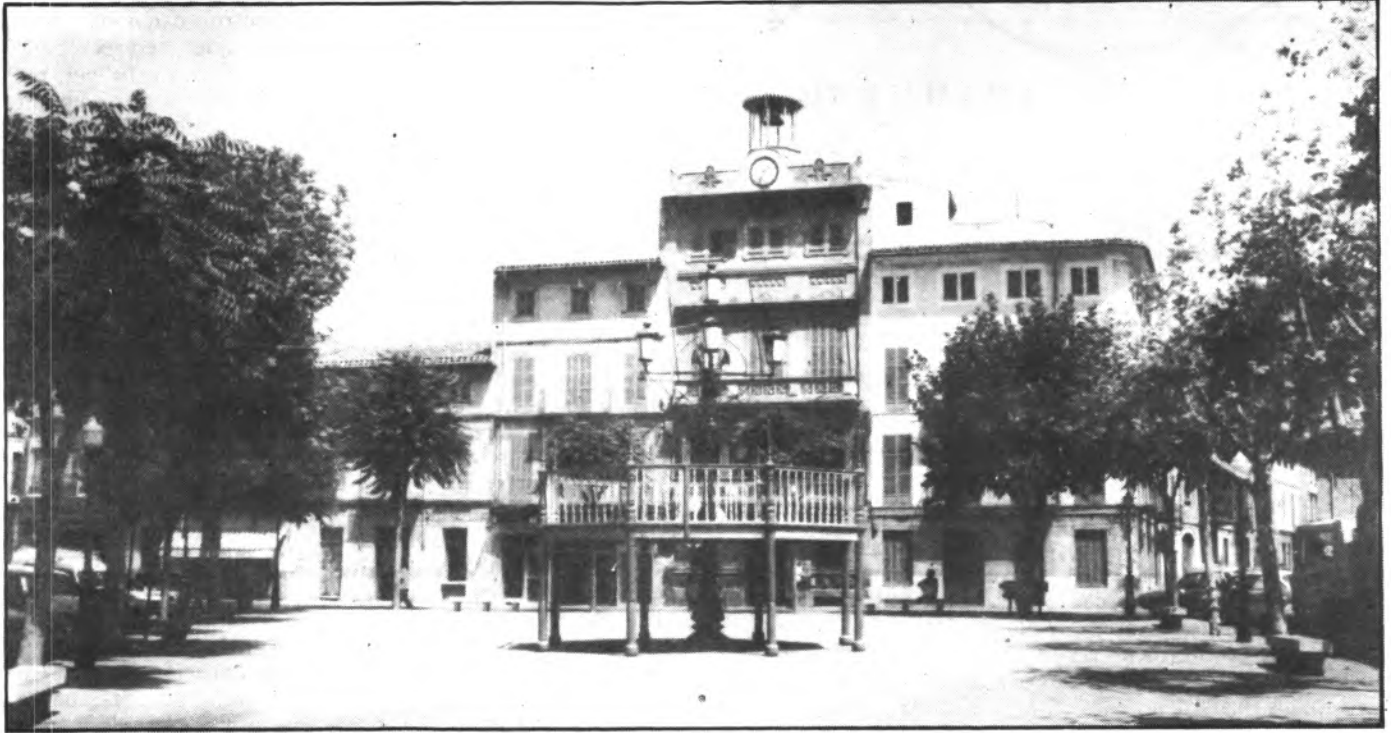
Jo em dec a la Cultura i mentre tenguí salut, seny... i... humor treballaré per a cooperar dins el seu àmbit.

-¿Què representa per a vós aquest escut d'argent?

-Un premi dels meus treballs fets per a la nostra cultura. Efectivament; totes aquestes hores dedicades a ordenar paperum no són simplement per adesar un racó sinó que suposen un gran servei a la cultura i al poble de Llucmajor.

C. Font i C. Julià.

Els noms dels carrers de Lluçmajor (XI)

72.-Carrer d'En Rigo: el trobam documentat en el període que va de 1.882 fins a l'any 1.920. És paral·lel al carrer Nord i junta el camí de Ciutat amb el carrer de Galdent.

Les terres que formen aquest carrer pentanyien a un tal Rigo.

73.-Carrer Ripoll: uneix el carrer de Sant Llorenç amb el carrer d'En Ramon Llull; és una petita travessia. El llinatge Ripoll ja el trobam a la llista dels primers pobladors de Lluçmajor.

Mateu Ripoll era un personatge republicà i un gran patriota. Va ser el fundador de la dinastia de licoristes Ripoll.

74.-Carrer d'En Sala: comunica el carrer des Monestir amb el carrer Cardenal Rosell (Purgatori) i és paral·lel als carrers: Cel, Migdia i

Vila Madrid.

Es anterior a la primera retolació dels noms dels carrers.

Per la història d'En Terrassa sabem que hi ha hagut dos Sala famosos: En Jeroni i En Jaume. El primer va donar el seu canongiat de la Catedral a un tal Noguera i l'altre va ser capellà i presbíter. Si el carrer no va dedicat a cap d'aquest dos personatges pensam que devia ser l'amo de les terres on es va aixecar el carrer.

75.-Carrer del Pare Bartomeu Salvà Pou: duu aquest nom la plaça coneguda popularment com a "placeta des pins" que ara és un parc infantil. Començam a trobar aquest nom després de la guerra civil. Aquest fraire va ser una figura cabdal de l'Ordre Franciscana Lluçmajorera.

76.-Carrer de Sant

Antoni: és paral·lel al carrer del Sol i va del carrer de Gràcia fins a l'Avinguda Carles V. És un dels primers noms que Lluçmajor va dedicar a un sant. El trobam documentat per primera vegada entre el segle XVII i 1.887.

Així com explica En Joan Miralles a "Els carrers de Montuiri", Sant Antoni va ésser un famós anacoreta que visqué retirat al desert de Nítria. La seva fama com a home de pregària, de lluitador contra el dimoni i de guaridor dels malalts atregué al seus voltants un flotó de deixebles. Es dedicà també a la predicació contra els arrians a ciutats com Alexandria. La seva biografia, plena de tradicions meravelloses, escrita per Atanasi cap el 360, contribuí molt a difondre el monacat. Tant a Orient coma Oc-

cident és molt venerat com a Sant. Als Països Catalans té moles esglésies i capelles dedicades, i són molt nombroses les llegendes i cançons que s'hi refereixen. En alguns llocs és patró dels pagesos i amb aquest motiu es fa la benedicció del bestiar el dia de la seva festa dia 17 de gener. Això ha fet que el poble el designi com a Sant Antoni del Porquet o Sant Antoni dels Porcs.

77.-Plaça de Sant Bonaventura: situada al costat del Convent i de l'església de Sant Bonaventura. Aquest sant era un seguidor de Sant Francesc d'Assís, doctor seràfic al qual es dedicà l'església franciscana de Lluçmajor, la història d'aquesta comença l'any 1.608.

F. Capellà
M. Palou

la raconera

miquel SBERT

De "re" política (I)

Parlar de política (i parlar en política) han estat, són i seran curolles de gran calibre entre les nombroses que conformen la nostra vida social. Les converses, els xafardeigs, les enquestes, els debats, els afers o les baralles d'indole política omplen quotidianament milers de pàgines de periòdics i revistes, centenars de minuts de programació de la ràdio i la TV, i, una bona part del temps de les tertúlies de cafè i/o familiars. Tots sentim el corcò (avui i sempre) de simpaties, d'antipaties, de fòbies o de filies envers unes idees, uns colors, uns programes, unes maneres de fer i entendre la vida en comunitat. És fa difícil escapolir-se del visc suggerent del "sex appeal" del (o de la) "leader" polític dels nostres somnis... No és concebible en manera alguna, ara i aquí, una jornada, lectiva o de festa, en què els receptors de ràdio, les pantalles de televisió, els titulars de la premsa no ens bombardeigen amb notícies, comentaris, nyí-nyecs, rebumboris, falòrnies i garanbaines de tema polític. El viró de la política, sobretot en unes èpoques específiques denominades "electorals", pul.lula amb tanta profusió pels carrers, places, llocs públics i privats que hom arriba a pensar que en aquest món nostre el polític és el tema monogràfic de cap a cap d'any, com si no existissin altres focus d'atract

ció de la passió "discutitiva" de gran relleu com, per a exemple, el futbol (amb les seves derivacions travesseres) o el temps (metereològic, no ens assustem).

Sembla doncs, que la política interessa a la gent (o tal volta no desperta realment tant d'interés i el que caldria fóra que ens hi engrescassim millor i més... però LA RACONERA no és lloc de reflexions assenyades, ni de moralitats, castellà "moralejas", cellajuntes; aquí ens hem de conformar amb menys volada i seguir la nostra troca). El que sí sembla evident és que la política constitueix una font inesgotable de converses apassionades, de discussions enceses, d'engrescaments dialèctis incontentibles... El "fet polític", podem concloure, genera llenguatge. Els polítics i llurs comentaristes, professionals o casolans, són brolladors continus de paraules (i no podia esser d'altra manera perquè la paraula, precisament, és una de les seves eines de treball, el mols de casos, dissortadament i melaurada, la única). I aquestes paraules d'alguna manera configuren un sector específic i identificable dins el conjunt global del lèxic; un sector amb unes característiques particulars evidents (tots podem intuir el que volem expressar quan ens referim al "llenguatge dels polítics"; de forma semblant podríem parlar del "llenguatge dels

metges", del dels missers, del de les beates falses o del dels criadors de copinyes llises de safareig...). El lector de LA RACONERA si és afectat de cròniques polítiques impreses, escoltador d'emissions radiofòniques o "voyeur" impenitent de debats parlamentaris PAL-transmesos (directe o "videotitzats") entendrà perfectament de què parlam.

Aquestes qüestions ens refereixen els mots de la llista d'aquest mes (i del vinent, si el temps ho permet) perquè si tot el que hem afirmat fins ara té una certa coherència, la té des del punt de vista... com ho diríem?... estatal. I en conseqüència, en castellà. Podem doncs imaginar si feim la translació del problema a casa nostra quin cossi de bugada ens resultarà ! Perquè, ho recordarem (no fos cosa que algú no se n'hagués adonat encara) que a la nostra illa pertanyem a una comunitat autònoma, marginal (dit sia en sentit geogràfic), on dues grapades d'indígenes mantenen certs costums endarrerits i diferencials, entre els quals sembla esser que n'hi ha un, no gaire trascendental, que és el de la llengua-peculiaritat, una mena de "patois" de baixà mà per a anar per casa. Es lògic per tant que la terminologia de caire polític en la nostra empobrida llengua catalana, modalitat balear (per cert, pronunciem BA-amb una "a" com la de "la"-LE-a i de cap manera BA-"a" com la de "ca"-LE-AR, com a la "mili"), estigui plena del fang de la contaminació forana. La quantitat de barbarismes que podem trobar en aquest terreny és enorme, esgarrifadora, sense mesura. Per això, el copista ha gosat oferir-vos la llista (i el comentari insípid acostumat) desdoblada en dues entregues en ordre a una major facilitat de "digestió" i profit subsegüent.

Ja ho sabem ja que els mitjans amb que comptam a casa nostra per tal de mantenir i revitalitzar

la nostra llengua són magres (anotació d'urgència i entre parèntesis: mitjà: allò que serveix per a arribar a un fi; per tant: "mitjans de comunicació", "mitjans de transport". medi: substància a través de la qual obra una força, és transmès un efecte, element o substància que envolta una cosa, i, societat, conjunt de costums, d'esdeveniments, etc; per això deim "medi ambient", "medi històric"... Així que ulls vius i orelles

dretes quan un ll.m. Sr. Director General, Conseller, Regidor o Aspirant a Pretendent d'Auxiliar Complementari ens brindi un discurs sobre "la dotació de medis a tal institució", o relatiu a "la fonamental missió dels medis de comunicació"... quan així ho faci l'autoritat de torn és l'hora de polsar l'interruptor de l'aparell i fugir com l'ànima de Robert, practicar allò del "apaga y vámonos" que diuen els castissos però (Ho hem dit cents cops, i ara un mes) les dificultats ens han d'enfortir.

Abans de passar a la semillista d'aquest mes formularem un desig: Ojalà! (mil perdons, volia dir: tant de bo! sia aprofitable per a les nostres tertúlies amigables i, si, per una estranya casualitat algun professional de la política de la nostra CANTERA en vol fer ús, que no se'n privi! (com veis, hem escrit CANTERA, així, en majúscules. Aquest terme és molt usual en xerradisses futbolístiques per a significar "personal nascut a la localitat o zona a la qual pertany l'equip". Emprar aquesta paraula castellana a un lloc de trencadors com ha estat tradicionalment la nostra contrada, és més que un despropòsit, un insult als nostres avantpassats; com que la paraula corresponent catalana, "pedrera", no s'adapta a la significació de la castellana "cantera", usada en el sentit que comentàvem, els diccionaris, amb més raons que uns sants, aconsellen que diguem "planter" en

comptes d'aquella insigne banjada). El mes que ve, si convé, continuarem parlant de política.

Barbarisme Forma Correcta

Abanderat . . . . . banderer, portabandera
 Abandono . . . . . abandó, abandonament (acte i efecte d'abandonar o abandonar-se) /deixadesa, negligència).
 Abarcar . . . . . abraçar, comprendre
 Abogar . . . . . advocar
 Abutxear . . . . . cridar a qualcú, escriuassar
 Acaudillar . . . . . capitanejar
 Aclarar . . . . . aclarir
 Aconteixement . . . . . fet, succés, esdeveniment
 Acreditar . . . . . abonar
 Afavoreixer . . . . . afavorir
 Afiançar . . . . . afermar, refermar
 Aforo . . . . . aforament
 Agalles (tenir) . . . . . tenir coratge
 Agravi (i der.) greuge, ofensa, tort
 Aguanto . . . . . aguant
 Alardear bravejar, gloriar-se, gloriejar-se
 Alcalde . . . . . alcalde, batle
 Alcançar . . . . . aconseguir, assolir, atènyer
 Alcúrnia . . . . . llinatge, estirp, ascendència, nissaga
 Amoldar . . . . . emmotlar
 Apellido . . . . . llinatge, cognom
 Aplaçar (i der.) . . . . . perllongar, ajornar
 Aplauso . . . . . aplaudiment, mamballetes
 Atxillar-se . . . . . insolentar-se
 Avalanxa . . . . . allau, llau
 Bando . . . . . bàndol (facció)/ban (edicte)
 Barullo . . . . . barbull, garbull
 Borrador . . . . . esborrador (per esborrar)/esborrany (escrit)
 Botxornós . . . . . vergonyós
 Bronca esbrons, esbronçada (renyada)/brega, escàndol, guinea

Bulla . . . . . gresca, alulea, bugiot trull
 Cabecilla . . . . . capitost, cap de bandolina
 Cabildo . . . . . capítol
 Cacique . . . . . caic
 Calificar . . . . . qualificar
 Camaradería . . . . . companyonia
 Camarilla . . . . . banda
 Canciller (i der.) . . . . . canceller
 Candelero . . . . . candeler
 Cantamañanas . . . . . barrut, descarat, (caradura) poca-vergonya
 Caricaturitzar . . . . . caricaturar
 Cartelera . . . . . cartellera
 Caudillo . . . . . cabdil, capitost
 Cautivar . . . . . cativar, encativar; captivar
 Ceremònia (i der.) . . . . . cerimònia
 Cesse . . . . . cessació, cessament/donar . . . . . despatxar
 Còdic . . . . . codi
 Colmo . . . . . sùmmum, màxim, extrem
 Combatir . . . . . combatre
 Companyerisme companyonia
 Companyero . . . . . company, companyó
 Comparecència . . . . . comoareixença
 Complejo/complexe . . . . . complex
 Componenda . . . . . aranjament
 Concejal . . . . . regidor
 Cónclave . . . . . conclave
 Concluir . . . . . concloure
 Condenar . . . . . condemnar
 Cónsul (i der.) . . . . . cònsol
 Contemporàneo . . . . . contemporani
 Contrafuero . . . . . contrafur
 Cordura . . . . . seny
 Costo . . . . . cost
 Cotarro . . . . . avalot
 Coyuntura . . . . . cojuntura
 Creència . . . . . creença
 Crísis . . . . . crisi
 Dato . . . . . dada
 Debatir . . . . . debatre
 Decepcionar . . . . . decebre
 Derrotero . . . . . derrota
 Desacato . . . . . desacatament

Desacertar (i der.) . . . . . descentar, malencertar
 Dessafío . . . . . desafiament
 Desarme . . . . . desarmament
 Dessarraigar . . . . . desarrelar
 Desarrollar . . . . . desenvolupar
 Desarrollo . . . . . desenvolupament
 Desatino . . . . . doi, desbarat, despropòsit
 Desavenencia . . . . . desavenença
 Desbarajuste . . . . . desgavell, descabdell, despropòsit
 Desempleo . . . . . desocupació
 Desfatxates . . . . . desvergonya, nyiment
 Desfile . . . . . desfilada
 Deshonestidad . . . . . deshonestedat
 Desleal (i der.) . . . . . deslleial
 Deslís . . . . . llenegada
 Despreci (i der.) . . . . . menypreu; menysprear
 Desterro . . . . . desterrament
 Destino . . . . . destí (sort de cadascú)/destinació (finalitat; lloc d'arribada) /càrrec, col.llocació
 Detentar . . . . . detenir

Devaluació . . . . . desvaloració
 Devaluar . . . . . desvalorar
 Difundir . . . . . difondre
 Dimitir de . . . . . dimitir
 Dosis . . . . . dosi
 Dubta (fem.) . . . . . dubte (masc)
 Dudar . . . . . dubtar
 Eje . . . . . eix/fusell (fuell)
 Eminentement . . . . . eminentment
 Emitir . . . . . emetre
 Enmienda . . . . . esmena
 Emplear . . . . . emprar
 Empleo . . . . . ús, utilització/càrrec, ocupació
 Enarbolar . . . . . enarborar
 Encasillar . . . . . encasellar
 Enclave . . . . . enclavament
 Encuesta . . . . . enquesta
 Enlaç (i der.) . . . . . enllaç
 Ensay (i der.) . . . . . assaig, ensaig
 Ensalçar . . . . . exalçar
 Ensanyar-se . . . . . rebejar-se; acarnissar-se
 Escany, -nyo . . . . . escó
 Escasses . . . . . escasessa, éat
 Escollo . . . . . escull
 Juny 84

SOM LA RADIO QUE MES S'ESCOLTA

Una ràdio en la qual tu tens veu. I vot. Que informa i entretén. Aquesta és la ràdio que feim a RADIO POPULAR. Una Ràdio amb els micròfons oberts per tu les 24 hores del dia. Una ràdio amb més de 700 professionals fent programes per a tu. Programes realment populars. Programes per escoltar i parlar. RADIO POPULAR.

O.M. 1.224 KHz
 F.M. 97.5 MHz

RADIO POPULAR
 LA RADIO ENCESA

Viajes a forfait
 Billetaje aéreo y marítimo
 Reservas Hoteles y Aptos. Turísticos
 Turismo Deportivo
 Información Turística
 Cambio
 Change
 Exchange
 Wechsel
 Excursiones
 Excursions
 Ausflüge

G.A.T. 1114

Viajes

spanielA

DIRECTOR: MIQUEL COLL GARCIAS

Rent a car (con o sin chófer)
 Servicios de Recepción
 Asistencia y Traslado

Avda. B. Riutort, 55 - Local 4 (Balneario 1)
 Tels. 26 81 00 - 26 86 62 - Tx. 69713 VSPA-E
 PLAYA DE PALMA (Mallorca)

El nostre Consistori sofreix contínues mutacions en els diversos grups que l'integren. Fins ara, els canvis s'havien produït per dimissions per motius de salut —casos de Guillem Aulet i Miquel Mas— Però en aquesta ocasió en Gabriel Rigo ha decidit abandonar els socialistes i romandre com a regidor independent.

La nova situació ha creat problemes d'ubicació que en el passat ple degueren quedar solucionats, es referien a cercar un lloc per al regidor independent. Ja

que a la dreta del batle hi seu la majoria del govern (AP-PDP-UM) i a l'esquerra el grup socialista. Alguns apuntaven com una solució que en Gabriel Rigo, com independent, tengués el seu lloc enmig de la Sala, amb una cadira plegadissa.

***

Dies passats, en una cursa bancària de la nostra ciutat, figurava la publicitat de la venda d'accions de l'empresa "Dragados y Construcciones" amb un ampli protocol que parlava de la rendabilitat d'aquelles

i també les excel·lències de les obres que l'esmentada companyia realitzava.

Però, de cop i volta, la publicitat ha estat retirada. El mussol m'ha contat que ignora els motius. Pot ser que la venda hagi estat un èxit o que els responsables de l'empresa bancària hagin optat per retirar el cartell perquè coneixien els desbarats que "Dragados y Construcciones" va realitzar a les obres d'abastiment i sanejament de Lluçmajor.

***

El passat dia 29, tots els que treballam a "Lluçmajor de pinte en ample" ens reunirem en un agradable sopar de companyonia als voltats de la penya. En aquesta ocasió la trobada va ser encara més alegre per haver estat distingits per la "Premsa Forana" amb dos premis.

Es una distinció que agraïm per quant ens obliga a continuar en una línia de constant superació; el mussol ho té ben clar: som els millors perquè de tres

premis ens hem quedat amb dos i a més no necessitam cap subvenció més o manco clandestina per continuar endavant.

***

Els polítics davant unes eleccions, per donar-se a conèixer i elogiar la seva persona, fan una campanya electoral que solen pagar amb els seus doblers o amb els del partit. En el nostre poble hi ha certs regidors d'UM que ja comencen la campanya publicitària per assegurar-se una plaça al proper consistori, cosa que no ens pareixia del tot malament si no fos que es paguen la propaganda en doblers de tot el poble, i per tant de gent d'altres partits.

Aquesta vegada, només se n'hi ha promocionat un, l'altre, (la mare de la criatura), no ha sortit, però... ija vendran les fires!. Aquestes 75.000 pts. se'ls ha de treure el suc, i fotos a 35.000 pts, maldament siguin a 1a. plana són molts cares encara que es paguin en doblers dels altres.

CA'N MATIES BAR - RESTAURANT

TAPES VARIADES
BERENARS

C/. Campos, 1 - LLUCMAJOR

Sabates Gramet
Can Gramet

VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

PERRUQUERIA
FINA

C/. D'es Vall, 49

FOTO CLAR
Perfumeria

Reportatges, Fotos d'estudi
carnets. . .

OFERTES EN CAMERES FOTOGRAFQUES
VENDA DE CARRETES. . .

C/. Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (LLUCMAJOR)

ECOLOGIA:

per *Xanthium Spinosum*

I ARA?

L'esperança d'un món habitable depèn dels no-conformistes disciplinats, els quals es dediquen a la justícia, la pau i la fraternitat. Aquells qui estan a l'avantguarda de la llibertat humana, acadèmica, científica i religiosa, sempre han estat no-conformistes. Posa la teva fe en els no-conformistes, sigui quina sigui la causa que afecti el progrés de la humanitat.

MARTIN LUTHER KING.

LES NUCLEARS DONEN LLOCS DE TREBALL

Lluçmajor

A partir del mes de juny podreu adquirir "Lluçmajor de pinte en ample" als establiments següents:

CA N'ALEGRIA
 IMPREMTA MODERNA
 IMPREMTA GRAFIMUT
 PAPERERIA SOLIXENT (Ca Na Penassa)
 ESTANC JULIA
 ESTANC NOVEDADES
 TABACS CA'N PACO
 S'AMFORA
 COM. RAFEL PROHENS
 ESPORTS CA'N SALOM
 BAR TABU
 BAR POU
 BAR COLON
 BAR CA'N MATIES
 Music-Bar S'ELEFANT
 PAPERERIA NICOLAU (S'Arenal)
 S'ESTANC (S'Estanyol)
 LLIBRERIA "QUART CREIXENT" (Ciutat)

TUS RIÑONES SALVAN DOS VIDAS

CAIXA DE PENSIONS "la Caixa"

Lluçmajor

esports

C.D. Espanya

Una gestora presidida per Miquel Cànaves es fa càrrec del club

JAUME ADROVER DEIXA LA PRESIDENCIA

Amb una escassa assistència de socis, (una trentena comptant els directius) es va celebrar l'Assemblea Extraordinària del C.D. Espanya, el punt principal de la qual fou la dimissió del president Jaume Adrover Oliver.

L'acte va començar amb la lectura, per part del secretari Bernat Ferrer de l'acta anterior (1982-83). El segon punt de l'ordre del dia fou la lectura, per part del tresorer de l'estat de comptes resumit de la temporada (1983-84). I el tercer punt fou la dimissió de tota la junta directiva, encapçalada pel president.

Jaume Adrover ens va explicar que li havia costat bastant haver de prendre aquesta decisió, ja que des del 13 d'abril de 1981, quan va ocupar la presidència, al dimitir Miquel Martí Truyols, no se'n penedia gens d'haver ocupat el càrrec aquests anys. Un dels principals motius de la dimissió eren els quefers laborals i personals, sobretot ara que ha d'ocupar una regidoria a l'Ajuntament, i per aquest motiu (va dir textualment) no podria dedicar el temps necessari al club. Finalment va mostrar agraïment a totes les persones que li han ajudat tot

Jaume Adrover Oliver ex-president del C.D. Espanya.

aquest temps i a la premsa local, demanant perdó si és que sense intenció hagués agraviat ningú. Després ens va dir que deixava l'economia del club totalment sanejada.

Pel fet de no haver cap membre de la Junta Directiva que es volgués fer càrrec del club es va anomenar una junta gestora, encapça-

lada per Miquel Cànaves fins l'elecció d'un nou president.

Sentim molt que en Jaume Adrover deixi la presidència del C.D. Espanya, excel·lent persona, honrat i treballador, obert al diàleg sempre que va col·laborar a les pàgines de "Llucmajor de pinte en ample".

RESUM COMPTES C.D. ESPANYA TEMPORADA 1983/1984.

ENTRADES.

Recaptació socis (175)	852.500
Taquilles 1a. Preferent	452.550
Taquilles juvenils	36.625
Taquilles torneig Baró-Vidal	79.700
Subvenció Federació desplaçament juvenils	7.906
Loteria	123.800
Interessos bancaris	96
Propaganda - Prefama	100.000
Aportació Baró de Vidal	50.000
Aportacions directiva	30.000

AUTO ESCUELA

Rafael Fiol

LLUCMAJOR: Pescadors, 19 - Tel. 66 02 46
S'ARENAL: Pl. dels Nins, 3 - Tel. 26 43 51
PISTA DE PRACTIQUES: Telèfon 66 17 25

Cristaleria Llucmajor

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color - Decorats - Vidres en general

Ronda Migjorn, 105 - Teléf. 66 14 93 - LLUCMAJOR (Mallorca)

SORTIDES

Jugadors i entrenador	1.236.000	
Federació i mutualitats	148.489	
Arbitratges preferent	203.890	
Arbitratges - juvenil - Infantil i aleví	95.335	
Porta i taquilles	20.200	
Material i botiquín	160.193	
Dirigent material	250.000	
Despeses trofeu Baró Vidal	53.100	
Repartidor propaganda	15.500	
Partit Real Mallorca	25.000	
Anunci Fires Diario Baleares	9.937	
Pagament despeses impremta	5.000	
Despeses cantina jugadors en partits	26.350	
Segells de correus (Nadal)	700	
Fotos Fitxes jugadors	17.325	
<hr/>		
Totals	2.003.177	2.267.019
Dèficit	263.842	
(Més aportacions Directiva)		

2.267.019   2.267.019

COMPARACIO AMB EL PRESSUPOST DE LA TEMPORADA 1983/1984.

	Pèrdues	Ganàncies
Socis		102.500
Taquilles	10.729	
Loteria		23.800
Trofeu Baró de Vidal	123.400	
Aportació Baró de Vidal	50.000	
Jugadors i entrenador		264.000
Arbitratges preferent	3.890	
Arb. Juv. Infant. Aleví		54.665
Material Botiquín	39.807	
Dirigent Material	50.000	
Federació i Mutualitat	140.583	
Porta i Taquillera	20.200	
Repartidor propaganda	15.500	
Partit - Real Mallorca	25.000	
Varis	59.312	
Dèficit Previst	250.000	

Sumes	748.614	484.772
Dèficit Total		263.842

748.614   748.614

TROFEU BARO DE VIDAL 1983/1984.

	Entrades	Sortides
Taquilla Felanitx-Santanyí	46.200	

Despeses Taquillers	1.000	
Arbitratge Felanitx-Santanyí	16.400	
Taquilla Felanitx-Espanya	33.500	
Despeses Taquillers	1.000	
Arbitratge Felanitx-Espanya	9.700	
Despeses C.D. Felanitx	25.000	

79.700   53.100

Superàvit 26.600

79.700   79.700

ESBOS DES PRESSUPOST PER A LA TEMPORADA 1983/84.

	Entrades	Sortides
Taquilles partits	500.000	
Socis	850.000	
Prefama "Comercial"	100.000	
Loteria	75.000	

Arbitratges preferent	205.000	
Arb. Juv. Infant. alevín	100.000	
Material i botiquín	150.000	
Dirigent material	250.000	
Federació i mutualitat	150.000	
Despeses cantina	30.000	
Fotos i varis	25.000	
Per a jugador i entrenador (sense aportacions)	615.000	

1.525.000   1.525.000

Joan Quintana.

PETITONS

ARTICLES INFANTILS

LLISTES DE NAIXEMENTS

Plaça Espanya, 46 - LLUCMAJOR (Mallorca)

Destilerias Reunidas

S.A.

FABRICA DE LICORES Y ALMACEN DE LICORES,
WHISKY, VINOS Y CHAMPAÑAS

C/. S. Francisco, s/n - Tel. 66 01 78 - LLUCMAJOR (Mallorca)
EDIFICIO DERESA

ACTES ESPORTIUS AL «MARIA A. SALVA»

Els dies 12 i 13 de juny l'Institut de Batxillerat "Maria Antònia Salvà" de Llucmajor celebrà una sèrie d'activitats en ocasió de l'acabament del Curs. Al Pavelló Municipal d'Esports, cedit amablement per l'Ajuntament, es disputà la final del Campionat de Futbol que s'ha anat celebrant al llarg del curs escolar amb la participació d'equips dels dos Instituts d'Ensenyament Mitjà de la nostra Ciutat. El guanyador fou l'equip format pels alumnes de 3er. A de l'I.B. de BUP. El partit final enfrontà a un equip de cada Centre, essent el guanyador integrat pels alumnes de 3er. A de l'Institut de BUP. Fou un partit amb moments de joc brillant, amb jugades i gols d'autèntica categoria. Una vegada acabat el partit, s'entregà als jugadors dels equips finalista i campió una medalla al·lusiva al seu triomf esportiu d'aquesta temporada. La Regidor de Cultura Sra. Joana Nadal, i els professors de l'I.B. "Maria Antònia Salvà" Sr. Antoni Palou i Sra. Catalina Ginart felicitaren

L'equip de balonà femení de l'IFP "Pere de Son Gall" va ser el guanyador de Balears als campionats escolars 1984. Per tal motiu va haver de jugar la fase final a Madrid.

als jugadors i els entregaren el trofeu que merescudament havien obtingut.

Coincidint amb la final de futbol, es celebrà a la Galeria de Tir del mateix Pavelló una prova de Tir Pneumàtic amb carabina. La classificació masculina fou la següent:

1) Jaume Garau Garcias, 2) Joan Bta. Garau Vadell, 3) Sebastià Morell Coll, 4)

Alejo Comas Cayuelas. L'ordre de classificació de les al·lotes fou aquesta:

1) Aleixa Comas Cayuelas, 2) Ma. Antònia Canaves Peña, 3) Antònia Ma. Adrover Barceló, 4) Joana Noguera Gelabert, 5) Otilia Uribe, 6) Ma. de los Angeles Silvela.

Els alumnes Gaspar Mora i Miquel Frau Melià de tercer curs, foren procla-

matats els millors esportistes de l'Institut durant aquest Curs escolar i foren obsequiats amb dues medalles.

L'acte esportiu va transcórrer a la perfecció sota la batuta del professor d'Educació Física Sr. Tomeu Pizà i fou seguit amb entusiasme pels nombrosos alumnes assistents que animaren en tot moment els seus equips.

Basquet

FINS A L'AGOST

Ja fa calor, la mar és teba i saps que n'hi fa de baf en el Pavelló per jugar-hi!. Bé deixem-nos de volteres i anem a lo nostro, que són les previsions per la propera temporada.

Què pensa fer la directiva aquest estiu?. Ha sortit als mitjans de comunicació que es proposen fer uns cursos de perfeccionament a la Porciúncula, per tal de millorar tècnicament i física als jugadors. Els més joves, fins a "Infantils" hi quedaran internats, i els

"Juvenils" hi aniran els horabaixes. Però això serà el mes d'agost. I el juliol? Pots pensar si hi haurà vacances, dos dies a la setmana entrenament tècnic, totes les categories juntes. Creim que aquestes idees tan difícils de realitzar poden ajudar a obtenir millors resultats, si bé no l'any que ve, serà l'altre i si la tasca es realitza bé, l'èxit recaurà a l'esport llucmajorer. Esperem-ho.

JOAN.

coordina J. Peñalver. L'itinerari serà sortida del carrer Miramar per continuar cap a Sant Bartomeu, Cala Blava, tornada a S'Arenal per continuar per Ses Cadenes, S'Aranjassa, creament de Ca n'Alegria, Avda. Nacional, en un total de 23 quilòmetres. Hi haurà una sola

classificació general i s'espera nodrida participació, essent un dels favorits el Llucmajorer Gelabert que tan bones actuacions ha tengut darrerament. Hi ha importants premis i tots els participants obtindran una medalla commemorativa.

T.Sbert.

VOLTA A CALA BLAVA

Aquest mes de juliol es celebrarà la "Volta a Cala Blava", amb la col·labora-

ció de l'Ajuntament de Llucmajor. Organitza el "Club Peñalver-Aspe" i

ISLEÑA DE MOTORES, S. A.
Concesionario Oficial

COLABORADOR

TALLERS LLUCMAJOR

**REPARACIONS EN GENERAL
PLANXISTERIA I PINTURA**

Ronda de Ponent, s/n.
Tel. 66 12 67

LLUCMAJOR

Entre noltros

NAIXAMENTS: 9

- Antònia Maria Palou Solano, filla d'Antoni i Leonor, nasqué el 24 /5.
- Rafel Joan Perelló Galmés, fill de Rafel i Joana, el 23 /65.
- Catalina Maria Rueda Bauzá, filla de Francesc-Antoni i Margalida, nasqué dia 27 /5.
- Miquel Valenzuela Cladera, fill de Miquel Angel i Neus, 27/5.
- Catalina Boscana Roldan, filla d'Antoni i Maria Marcès, dia 6/6.
- David Company Molina, fill de Miquel i Ma. Dolors, el 7/6.
- Joaquín Sebastià Martínez, fill de Salvador i Ma. Dolors, dia 8/6.
- Miquel Angel Parera Salvà, fill de Guillem i Francisca, 7/6.
- Margalida Peña Manresa, filla de Sebastià i Sebastiana, nasqué a s'Estanyol dia 5/6.

MATRIMONIS: 3

- Manuel Blascos Ginard i Catalina Giron Vich se casaren a S'Arenal el dia 12 de Maig.
- Llorenç Rosselló Bestard i Catalina Carme Cortès Jaén, contragueren matrimoni al Jutjat de Pau, el dia 31 de maig.
- Julio Miquel Madrazo i Joana Orell Villalonga, al Santuari de Gràcia el dia 7 de juny.

DEFUNCIONS: 8

Francisca Ferrando Barceló, dia 24 /5.

- Paula Marroig Cardell, dia 2/6.
- Helmut Friedrich Wilhelm Frey, morí a S'Arenal dia 31/5.
- Rafel Clar Garcias, dia 15/6.
- Antoni Fernández Valero, a S'Arenal dia 16/6.
- Rosa Antich Vila, dia 17/6.
- Joana Ma. Llambias Sastre, dia 20/6.
- Pere Francesc Socias Oliver, el 22 /6.

PLUVIOMETRIA

Tomeu Font

Moltes vegades és curiós i interessant comprovar amb dades científiques el que un ha vist o ha tocat amb les mans, no només per comprovar-ho sinó també per saber amb més exactitud el fet.

Aquest mes presentam un gràfic que ajuda a veure que enguany es dona el fet d'esser un any que ha plogut bastant, i això es veu reforçat ja que els anys anteriors varen ser molt secs: 353, l l/m 2 i 269 l/m2 el 1982 i 83 respectivament.

En canvi, enguany, observam que les dades de l/m 2 que ha plogut fins al maig són bastant superiors a les que tenim fins al juny dels darrers dos anys.

I no només això, també veim que durant tot l'any pasat tan sols va ploure 23,7 l/m 2 més dels que tenim enguany dia 30 de maig.

Esperam que així com aquestes plogudes han permès que hi hagi una bona anyada, també dinç els mesos que queden del 84 plogui de manera suficient per aconseguir una bona anyada l'any que ve; i a veure si enguany és possible arribar a les dades de l/m2 del 1978-79 i fins i tot del 80 (veure gràfic 20).

**Muebles
JAUME**
Convento, 109 - Tel. 66 03 50
LLUCMAJOR (MALLORCA)

PUIG
SABATERIA

Sant Miquel, 9 Tel. 66 02 57
LLUCMAJOR (MALLORCA)

**MATERIALS DE
CONSTRUCCIO
ANTONI VIDAL**

**AGENT "FIBROTUBO"
MATERIALS DE CONSTRUCCIO
SERVEI A DOMICILI**
Tel. 66 06 88

**TALLER MECANICO
ANTONIO ROSSELLO**
Navarra, 4 - 6 - Tel. 660928 - LLUCHMAYOR

 **SERVICIO DE PINCHAZOS
Y NEUMATICOS**

Sopa de lletres

A D I S S E T C N U
 B I O N C E O I D D
 S N E T L M P N I E
 E O F R Z S T C V F
 Z U D E I E N Q U E
 R C G S Z R I S I Z
 O D T I U V U T N
 T R E T Z E T A B I
 A S E U E D C N O U
 C S I J E R T A U Q

Els vint primers números.

ENDEVINALLA.

Jo som en Cosme Gaia
 germà, què no em coneixeu?

Jo veig lo que Déu no veu
 i faig lo que Déu no fa.

SOLUCIONS DEL NUM. 32

ENDEVINALLA:

Un plat de caragols.

P'es forat des moix

Devers Cala Blava van d'economies: s'aprofiten es somniers per tancar es tros de terra. Però és una llàstima que no sempre vagin d'acord economia i estètica.

sa teulera

PLANTES D'INTERIOR I EXTERIOR
 CENTRES - RAMS DE NUVIA
 CORONES

FLORS I PLANTES DE TELA
 DECORAM ESGLESIES
 ARREGLAM TERRASSES I JARDINS

Carrer Campos 80 - Tel. 66 01 76
 Plaça Espanya, 45 - Tel. 66 13 59

CERAMIQUES, VIMET, VIDRE
 I PECES DE FANG

JOIERIA - RELLOTGERIA
 COMPOSTURES

Born, 7 Tel. 66 02 75

Olegario
 TROFEUS I GRAVATS
 ART. REGAL

HAMBURGUESES
"PERROS"
"PINCHOS"
"PEPITOS"

NOVA DECORACIO
TERRASSA

Provin la
nostra
**CUINA RAPIDA
ESTA TROPI ! . .**

OBERT TOTS ELS DIES

SERVEI DE BEGUES I MENJARS
DE QUALITAT A PREUS RAONABLES

Avinguda Carles V (Tel. 66 11 17) LLUCMAJOR

SEAT RONDA SYSTEM PORSCHE

— Bajo consumo (5,1 l. y 4,9 l. a los 100 Km. a 90 Km/h. en las motorizaciones 1.2 y 1.5, respectivamente) y alto rendimiento: 63 CV del motor 1.2 (1193 cc.) y de 85 CV del 1.5 (1461 cc.).

— Alta fiabilidad y larga duracion de todo el conjunto motopropulsor Seat System Porsche.

SEAT

Rubí Automóviles Lluçmajor, S.A.

LLUCMAJOR:
Exposición, venta y reparación
Cra. Arenal, s/n.
Tel. 66 02 34

EL ARENAL:
Exposición y venta
C/. Terral, 4

ELECTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

Continuant els habituals serveis de:

Instal.lacions elèctriques
Servei Tècnic

Sistemes d'alarma i seguretat anti-robo
Instal.lacions d'energia solar

També li ofereix la nova tenda situada al Carrer Sa Fira, 3
on hi podrà trobar:

- ELECTRODOMÈSTICS
(PHILIPS - NEWPOL - FAGOR - PANASONIC - SHARP - etc.)
- ARTICLES D'ELECTRICITAT EN GENERAL
- OBJECTES DE REGAL
- LLISTES DE NOCES

Panasonic

VIDEO CLUB

On podrà triar entre més de 1000 títols de les més recents
novetats de pel.lícules originals i legalitzades

Sa Fira, 3 (Abans, Galeria Moderna) - Tel. 661901

LLUCMAJOR

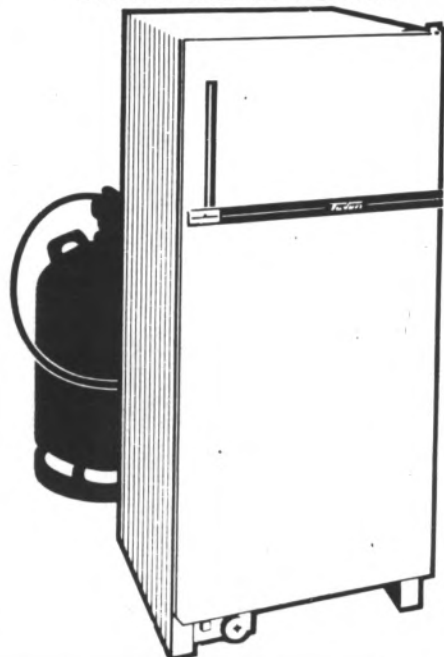
Ca'n Pau Salvà

- *ELECTRODOMESTICS
- *INSTAL·LACIONS
- *REPARACIONS

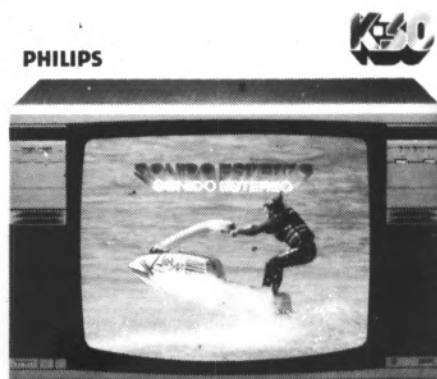
ESTABLIMENT

S.C.L.

SERVEI TECNIC
PROPI

DISTRIBUIDOR OFICIAL

*BOT!GA: C/. Bisbe Taixaquet, 24
*TALLER: C/. Weyler, 1
Tel. 66 01 04 - 66 02 55
LLUCMAJOR

CONSUMIGUEM COSES NOSTRES. AQUEST ESTIU: GELAT AMB ENSAIMADES

A petició d'unes clientes:

ENSAIMADES

100 grs. d'aigua
2 ous
50 grs. de sucre
300 grs. de farina de força
Llevat

PREPARACIO DE LA PASTA

50 grs. d'aigua, 2 ous, 50 grs. de sucre, 200 grs de farina, un tros de llevat, com una ametla. Tots els ingredients es mesclen i es pasten. Es deixa reposar mitja hora i s'afegeixen els ingredients que falten. S'ha de treballar molt la pasta fins que quedi fina i que no sigui blana. Abans d'allargar-la amb l'aprimador per posar-li uns 200 grs. de mantega s'ha de deixar la pasta mitja hora en repòs i mentrestant s'ha d'evitar que no li pegui l'aire.

LLUCMAJOR
C/. Major, 79 - Telèf. 66 09 45

Ca'n Paco II
C/. Cardenal Rosell, 48 - Tel. 66 12 52